

หลาว *Alpinia oxymitra* K.Schum.

ชื่อวงศ์ ZINGIBERACEAE

ชื่อพื้นเมือง กระวาน,เจี๊ยะ,ปุดใหญ่,กล้วยหมูสัง,เรียว

หลาวเป็นไม้ล้มลุกมีหัวเหง้าอยู่ใต้ดิน คล้ายต้นข่า สูง 2 – 3 เมตร ส่วนที่อยู่เหนือพื้นดินจะเป็นกาบของใบ ใบเดี่ยวรูปหอก ขอบขนาน ปลายแหลม ออกเรียงสลับ สีเขียวเข้ม ดอกออกเป็นช่อ มีดอกย่อยจำนวนมาก กลีบดอกมีสีขาวออกที่ปลายยอด ผลกลมรี เปลือกผลเป็นพู่เล็ก ๆ ตามความยาว ผลอ่อนสีเขียวแก่ สุกสีส้มอมเหลือง เมล็ดสีน้ำตาลดำ

ประโยชน์ ผลอ่อน หน่ออ่อน รับประทานสดกับน้ำพริก หรือ ลวกจิ้มเป็นผักร่วมกับผักอื่น

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด แยกเหง้า

มะกอกเกลี้น *Canarium subulatum* Guillaumin

ชื่อวงศ์ **BURSERACEAE**

ชื่อพื้นเมือง กอกกัน, ซาลัก, มะกอกเลือด, มะกั้ม, มะเลื่อม

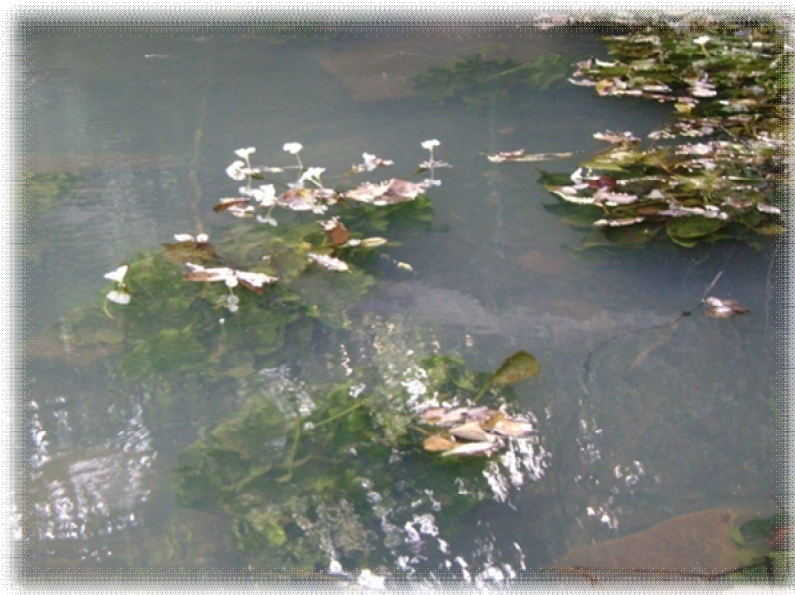
มะกอกเกลี้นเป็นไม้ต้นขนาดกลาง เปลือกสีน้ำตาล มียางขาว ใบประกอบ ใบย่อยมี 2 - 5 คู่ รูปหอกปลายแหลมโคนเบี้ยว มีติ่งหู หลังใบมีขนเล็กน้อย ดอกช่อออกตามง่ามใบ ผลรูปไข่ ยาว 3 - 4 ซม. หนึ่งผลมี 3 - 4 เมล็ด

ประโยชน์ เนื้อและเมล็ดรับประทานได้ ทางสมุนไพร ผล แก้ไอ ขับเสมหะ แก่น แก้โลหิตระดูพิการ แก้ประดง ยาง ทาแก้เม็ดผื่นคัน และทำเป็นเครื่องหอม

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

2005 9 1

สันตะวา *Ottelia alismoides* (L.) Pers.

ชื่อวงศ์ **HYDROCHARITACEAE**

ชื่อพื้นเมือง น้ำไหล, ผักโตวา, หอบแหบ, สันตะวาใบพาย

สันตะวา เป็นไม้น้ำอายุหลายปีหรือปีเดียว มีรากยึดติดดิน ลำต้นอยู่ใต้น้ำยกเว้นดอก ก้านใบยาว ใบเดี่ยว อวบน้ำ รูปหัวใจหรือรูปใบหอก แผ่นใบเป็นคลื่นบางและกรอบ โคนใบเว้า เป็นรูปหัวใจ ดอกออกเป็นดอกเดี่ยว สีขาว ก้านช่อดอกยาวโผล่ขึ้นเหนือผิวน้ำ ผล ทรงกลมรี มีพู 4 พู เมล็ดมีจำนวนมาก เมื่อแก่มีสีม่วงดำ

ประโยชน์ ใบอ่อน ก้านใบ และดอก รับประทานเป็นผักสดกับน้ำพริก แจ่ว ลาบ ก้อย รสจืด

ทางสมุนไพร ใบอ่อนรสจืดเย็น

ช่วยลดความร้อนในร่างกาย

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

แยกต้นอ่อน

กระบก *Irvingia malayana* Oliv.ex A.W. Benn.

ชื่อวงศ์ **IRVINGIACEAE**

ชื่อพื้นเมือง กระบก, จะบก, ตระบก, หมากบก, มะมื่น, มะลื่น, หลักกาย

กระบกเป็นไม้ต้นขนาดใหญ่ ผลัดใบ ลำต้นเปลาตรง เมื่อมีอายุมาก โคนต้นมักเป็นพูพอน ใบเดี่ยว เรียงสลับ ขอบใบเรียบ เนื้อใบหนา ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน มีหูใบม่วงหุ้มยอดเรียวแหลม ดอกออกเป็นช่อ สีขาวปนเขียวอ่อน ผลกลมรีหรือป้อม ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีเหลือง มีเนื้อหุ้มเมล็ด 1 เมล็ดแข็ง เนื้อในเมล็ดสีขาว มีน้ำมัน พบขึ้นในป่าเต็งรัง และป่าดิบแล้ง

ประโยชน์ ผลสุก เนื้อหุ้มเมล็ดรับประทานได้ รสหวาน เนื้อในเมล็ดคั่วให้สุกรับประทานได้ รสมัน

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

ใบ

ดอก

ผล

เมล็ด

บุกคางคก *Amorphophallus paeoniifolius* (Dennst.) Nicolson

ชื่อสามัญ Stanley's water-tub, Elephant yam

ชื่อวงศ์ **ARACEAE**

ชื่อพื้นเมือง บุก,บุกคางคก,หัวบุก,บุกหลวง,บุกหนาม

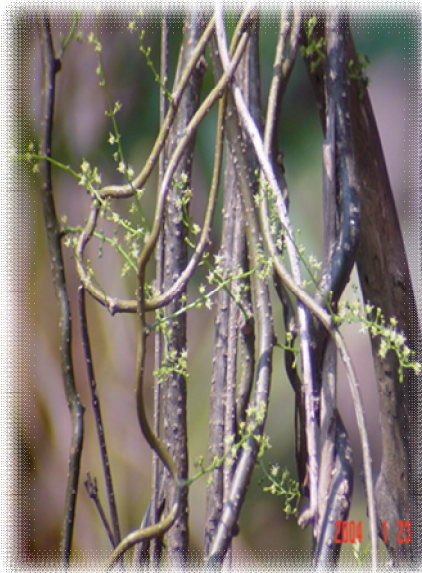

บุกคางคกเป็นไม้ล้มลุก ลำต้น(เทียม)อวบ
น้ำพบเห็นได้ในฤดูฝน ลำต้นขรุขระมี
ลวดลายคล้ายผิวหนังคางคก มีหัวใต้ดิน
ดอกมีกลิ่นเหม็น เกสรตัวผู้และเกสรตัว
เมียในดอกเดียวกันโดยอาศัยตัวงเป็นตัว
ช่วยผสมเกสร

ประโยชน์ หัวบุก นำมาปรุงอาหารได้
หลายอย่าง เป็นอาหารควบคุมน้ำหนัก ลด
ไขมันในเลือด ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด
การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

ชิงช้าสะแกราช *Tinospora siamensis* Forman

ชื่อวงศ์ MENISPERMACEAE

ชิงช้าสะแกราชเป็นไม้เถาเลื้อยพาดพันตามต้นไม้
อื่น เถากลมเป็นปุ่มเล็กน้อย ใบกลมโตรูปหัวใจ
คล้ายใบบอระเพ็ด ดอกเหลืองเป็นช่อเล็ก ๆ
ชาวบ้านเรียกเครือหางหนู เนื่องจากปลายราก
อากาศมีลักษณะคล้ายหางหนู เมื่อหยั่งลงสู่ดินจะ
ทำหน้าที่ดูดน้ำ อาหาร เพื่อส่งไปเลี้ยงลำต้น ผล
กลมสุกสีเหลือง

ประโยชน์ เถา มีรสขมเหมือนบอระเพ็ดนิยม ใช้
ทำยาแก้ไข้ บำรุงหัวใจ ทำให้เจริญอาหาร

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด ปักชำ

เถาย่านาง *Tiliacora triandra* (Colebr.) Diels

ชื่อวงศ์ **MENISPERMACEAE**

ชื่อพื้นเมือง จ้อยนาง,เถาวัลย์เขียว,ยาदनาง

เถาย่านางเป็นไม้เถา เลื้อยพันไปตามต้นไม้อื่นหรือกิ่งไม้อื่น
เถาสีเขียว เมื่อแก่เปลี่ยนเป็นสีคล้ำ ใบเป็นใบเดี่ยว รูปไข่
แกมขอบขนาน ปลายใบเรียว ดอกออกเป็นช่อเล็กๆ ตาม
ซอกใบ สีเหลืองอ่อน ผลรูปทรงกลมรี ขนาดเล็กสีเขียว
เมื่อแก่สีแดงสด เมล็ดรูปเกือกม้า

ประโยชน์ ใบอ่อนและใบแก่ ตำคั้นเอาน้ำสีเขียวใส่แกง
หน่อไม้ ชุบหน่อไม้ หรือแกงขี้เหล็ก แกงขนุน แกงบุก
ทางสมุนไพร เถา ราก ใบ ต้มน้ำดื่ม แก้ไข้ ใบ ตำคั้นเอาน้ำ
ทำน้ำดื่มคอโรฟิลด์

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด และปักชำ

เปราะป่า *Kaempferia marginata* Carey

ชื่อวงศ์ ZINGIBERACEAE

ชื่อพื้นเมือง เปราะป่า, ตูบหมอบ

เปราะป่าเป็นไม้ล้มลุก มีเหง้าใต้ดิน รากออกเป็นกระจุก ใบเดี่ยว ใบอ่อนม้วนเป็นกระบอก และคลี่ออก แนบไปกับพื้น แผ่นใบหนา สีเขียวเข้ม ขอบใบสีม่วง หนึ่งต้น มี 2 – 3 ดอกออกเป็นช่อ ดอกเดี่ยว ก้านดอกยาวประมาณ 2 – 3 เซนติเมตร กลีบดอกสีขาว กลีบอบบาง

ประโยชน์ ใบอ่อน นำมารับประทานเป็นผักสด รสเผ็ดเล็กน้อย มีกลิ่นหอม หรือลวกต้มจิ้มกับน้ำพริก แก้วบอง นำมาปรุงเป็นอาหาร เช่น ผัดเผ็ด ยำ แกงส้ม ทางสมุนไพร เหง้าใต้ดิน ตำพอกแก้อาการอักเสบจากแมลงสัตว์กัดต่อย

การขยายพันธุ์ แยกเหง้า

ผักหวานป่า *Melientha suavis* Pierre

ชื่อวงศ์ OPILIACEAE

ผักหวานป่าเป็นไม้ต้นขนาดกลาง ผลัดใบ สูงถึง 10 ม. ใบเป็นใบเดี่ยวสีเขียวเข้ม ดอกออกเป็นช่อ ตามกิ่ง ลำต้น ผล กลมหรือออกเป็นพวง ผลแก่สี เหลือง ขึ้นดีในดินร่วนซุย ดินร่วนปนทราย ไม่ชอบ น้ำมาก ไม่ชอบแดดจัด ทนแล้งได้ดี

ประโยชน์ ยอดอ่อน ใบอ่อน และดอกอ่อน นำมาต้ม ลวก นึ่ง รับประทานเป็นผักกับน้ำพริก หรือนำมาปรุง เป็นอาหาร เช่น ผัด ทอด แกงเลียง แกงอ่อม แกงกับ ไข่ต้มแดง

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด เพาะชำราก และตอนกิ่ง

เขลง *Dialium cochinchinense* Pierre

ชื่อสามัญ velvet tamarind

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE

ชื่อพื้นเมือง กาหยี, นางดำ, ยี่, หยี

เขลงเป็นไม้ต้น สูง 15 - 25 ม. ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ผิวใบเรียบหรือมีขนแต่ร่วงง่าย ดอกช่อแยกแขนง ออกที่ซอกใบ และปลายกิ่ง ดอกย่อยจำนวนมาก ดอกสีขาวครีม ไม่มีกลีบดอก มีใบประดับ ผลรูปไข่ มีขนละเอียดหรือขนแบบกำมะหยี่ เมื่อสุก สีดำ มีเมล็ดเดียว

ประโยชน์ ยอดอ่อน ต้มผสมไก่หรือหมูกินเป็นยาระบาย เนื้อไม้ ใช้ทำเชือก ผลดิบผลสุก รับประทานได้

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

มะค่าโมง *Afzelia xylocarpa* (Kurz) Craib

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE

ชื่อพื้นเมือง เขง,เบง,บิง,ปิ่น,มะค่าใหญ่,มะค่าหลวง

มะค่าโมงเป็นไม้ต้นขนาดใหญ่ สูง 10-25 เมตร ใบประกอบแบบขนนกเรียงสลับ ใบรูปไข่มน ดอก ออกเป็นช่อสีขาว ผลเป็นฝักแบนใหญ่ ผนังฝักแข็ง หนา เมื่อฝักแก่จะแตกออกเป็น 2 ซีก เมล็ด กลมโต เมล็ดแก่สีดำ มีเยื่อหนาสีเหลืองสด ห่อหุ้มส่วนฐานของเมล็ด

ประโยชน์ เมล็ดสด แห้ง รับประทานได้ เนื้อไม้ นิยมใช้ทำเฟอร์นิเจอร์

ทางสมุนไพร ปุ่ม ต้มรับประทานฆ่าพยาธิ ในท้อง แก้โรคผิวหนัง ต้มรมให้หัวริดสีดวง ทวารฝ่อ การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

ชายผ้าสีดา *Platycerium holttumii* de Jonch.& Hennipman

ชื่อสามัญ Holttum's staghorn-fern

ชื่อวงศ์ POLYPODIACEAE

ชายผ้าสีดา เป็นเฟิร์นเกาะอาศัยตามคบไม้ใหญ่ ใบมี 2 ชุด คือใบชุดบนไม่สร้างสปอร์ตั้งขึ้นสูง ปลายใบแตกแขนงเป็นแฉกเล็ก ทำหน้าที่เป็นใบเลี้ยงรองรับน้ำ และใบไม้ที่ร่วงหล่น จะถูกย่อยสลายโดยเชื้อราเป็นอาหารเลี้ยงตัวเอง ใบชุดล่างห้อยลง แตกแขนงเป็น 2 แฉกคล้ายเขากวาง บางท้องที่ เรียกว่า “เฟิร์นเขากวาง” ใบชุดนี้จะทำหน้าที่สร้างสปอร์ บริเวณโคนใบตรงรอยเว้า

ประโยชน์ นิยมปลูกเป็นเฟิร์นประดับสวยงาม

การขยายพันธุ์ เพาะสปอร์

กระท่อมเลือด *Stephania venosa* (Blume) Spreng.

ชื่อวงศ์ MEMISPERMACEAE

ชื่อพื้นเมือง กลิ้งกลางดง, บอระเพ็ดยางแดง

กระท่อมเลือดเป็นไม้เถาขนาดกลาง มีหัวอยู่เหนือพื้นดิน ใบรูปหัวใจคล้ายใบบอระเพ็ด เมื่อเด็ดก้านใบจะมีน้ำยางสีแดง ชาวบ้านมักเรียกต่างกัน เช่น บอระเพ็ดยางแดง สบู่เลือดหรือ กลิ้งกลางดง

ประโยชน์ หักนำไปฝานเป็นแผ่นบาง ๆ ตากแดดให้แห้งบดเป็นผงผสมน้ำผึ้งปั้นเป็นลูกกลอนรักษาโรคเบาหวาน โรคโลหิตจาง

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

กระแตไต่ไม้ใบเล็ก *Drynaria bonii* Christ
ชื่อวงศ์ POLYPODIACEAE
ชื่อพื้นเมือง กระแตไต่หิน, ว่านลูกเจี๊ยบ

กระแตไต่ไม้ใบเล็กเป็นเฟิร์นอิงอาศัย

ลำต้นทอดนอน ใบมีสองลักษณะคือ ใบไม่สร้างสปอร์ขนาดเล็ก
แนบกับลำต้นไม่มีก้านใบ ใบเดี่ยวค่อนข้างกลม และใบสร้าง
สปอร์ มีก้านใบ หยักแบบขนนก ขอบใบหยักลึก

ประโยชน์ ปลูกเป็นไม้ประดับ ทางสมุนไพร เหง้า ต้มน้ำดื่ม
รักษามะเร็งในปอด ผสมหว่ายาข้าวเย็น ต้มน้ำดื่ม แก้หอบหืด
การขยายพันธุ์ เพาะสปอร์

กระแตไต่ไม้ *Drynaria quercifolia* (L.) J. Sm.

ชื่อวงศ์ POLYPODIACEAE

ชื่อพื้นเมือง กระปรอกว่าว, กูดขาฮอก, ไบหูช้าง สไบนาง

กระแตไต่ไม้เป็นเฟิร์นอิงอาศัย ลำต้นทอดนอน สั้นและหนา ใบมีสองลักษณะ ใบไม่สร้างสปอร์ ใบเดี่ยว ไม่มีก้านใบ โคนใบตัด ขอบใบหยักเป็นแฉกตื้น และใบสร้างสปอร์ ขนาดใหญ่ มีก้านใบ ขอบใบหยักลึก เส้นใบเป็นร่างแห

ประโยชน์ นิยมปลูกเป็นไม้ประดับ ทางสมุนไพร หัวเป็นยาสมาน ขับปัสสาวะ ขับพยาธิ

การขยายพันธุ์ เพาะสปอร์

ข้าหลวงหลังลาย *Asplenium nidus* L. var. *nidus*

ชื่อสามัญ Bird's Nest Fern

ชื่อวงศ์ POLYPODIACEAE

ชื่อพื้นเมือง ช้องนาง,หางนกยูง,หางนกหว่า,หางสิงห์

ข้าหลวงหลังลายเป็นเฟิร์นอิงอาศัย เหง้าสั้น ตั้งตรง ใบเดี่ยวออก
ชิดกันรอบๆ เหง้าเป็นกระจุก และแผ่อกคล้ายรังนก แผ่นใบรูปขอบ
ขนาน ปลายแหลม ใบหนาและแข็ง สีเขียวเข้มเป็นมัน เส้นกลางใบมี
สีดำเมื่อแก่ใบอาจยาวได้ถึง 1 เมตร
ประโยชน์ นิยมปลูกเป็นไม้ประดับ
การขยายพันธุ์ เพาะสปอร์

เร่ว *Amomum villosum* Lour. var. *xanthioides*

(Wall.ex Baker) T.L.Wu & S.Chen

ชื่อสามัญ Bastard cardamom, Tavoy cardamom.

ชื่อวงศ์ ZINGIBERACEAE

ชื่อพื้นเมือง หมากแห้ง, มะหมากอี, มะอี, หมากอี, เร่ว, หมากแห้ง

เร่วเป็นไม้ล้มลุกมีเหง้าหรือหัวอยู่ใต้ดิน ลำต้นที่งอกขึ้นมาเหนือดินเป็นกาบของใบ ใบเดี่ยว รูปหอก ขอบขนานเรียว สลับคล้ายใบกระวาน ดอกออกเป็นช่อที่โคนเหง้าแทงขึ้นมาเหนือดิน ดอกเป็นช่อดอกย่อย ผลรูปไข่เป็นกระจุกซ้อน ทรงกลม ผิว

เป็นหนามเหมือนลูกเงาะสีแดง เมล็ด สีน้ำตาล มีเยื่อบาง ๆ หุ้มอยู่

ประโยชน์ หน่ออ่อน ผลอ่อน นำมารับประทานเป็นผักสด

จิ้มน้ำพริก เมล็ด ใช้เป็นเครื่องเทศปรุงรส ใส่ก๋วยเตี๋ยว ต้มพะโล้ เนื้อเลี้ยง

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ดและแยกเหง้า

คอแลน *Nephelium hypoleucum* Kurz

ชื่อวงศ์ SAPINDACEAE

ชื่อพื้นเมือง มะแงว,หมักงาน,มะแงะ,หมักแงว,คอแลนตัวผู้,ลิ้นจี่ป่า,กะเบน,คอรั้ง,สังเคียดขอนแก่น

คอแลนไม้ต้นขนาดกลาง สูงถึง 20 ม. ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ดอกออกเป็นช่อสีขาว ผลรูปไข่ ออกเป็นพวง ผิวผลคล้ายลิ้นจี่ ผลแก่ สีแดงเข้ม เนื้อติดเมล็ด หนึ่งผลมี 1 เมล็ด

ประโยชน์ ผลสุก รับประทานเป็นผลไม้ รสเปรี้ยว นำมาต้มทำน้ำผลไม้

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

ตะคร้อ *Schleichera oleosa* (Lour.) Oken

ชื่อสามัญ Ceylon oak.

ชื่อวงศ์ SAPINDACEAE

ชื่อพื้นเมือง ค้อ, คอส้ม, เคาะ, มะเคาะ, มะจ๊ก, ปันโรง

ตะคร้อเป็นไม้ต้นขนาดกลาง ผลัดใบ สูงถึง 25 ม. เปลือกต้นแตกเป็นสะเก็ด ใบประกอบแบบขนนกปลายคู้ ใบอ่อนสีม่วงแดง

ดอกช่อสีเขียวยาว ช่อดอกยาวเรียว ผลกลมหรือรี ปลายเป็นติ่งแหลม ผิวเกลี้ยง เนื้อเยื่อใสฉ่ำน้ำ สีเหลืองห่อหุ้มเมล็ดสีน้ำตาล 1-2 เมล็ด

ประโยชน์ ผลสุก รับประทานเนื้อหุ้มเมล็ด รสเปรี้ยว หรือนำมาต้มปรุงรสเป็นน้ำดื่มผลไม้ทางสมุนไพร ลำต้น ต้มน้ำดื่ม แก้ไข้หนอง การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด ตอนกิ่ง

เม่าหลวง *Antidesma thwaitesenum* Muell. Arg.

ชื่อวงศ์ EUPHORBIACEAE

ชื่อพื้นเมือง มัดเซ,เม่าเสี้ยน

เม่าหลวงเป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 2 - 6 เมตร.

ไม้ผลัดใบ ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปหอก แผ่นใบหนา

ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและปลายกิ่ง ดอกย่อยจำนวนมาก สีเขียว ผลกลม

รูปไข่ ออกเป็นพวงย่อย ผลแก่จัดสีม่วงเข้ม มีรสเปรี้ยว

อมหวาน ออกดอกเดือน มี.ค.-พ.ค. ผลสุกเดือน ส.ค.-ก.ย.

ประโยชน์ ผลสุก รับประทานเป็นผลไม้ ทำน้ำผลไม้ ทำแยม ทำไวน์

และน้ำสลัด ให้วิตามินบี วิตามินซี และวิตามินอี ใบอ่อน

รับประทานเป็นผักสดร่วมกับลาบ ก้อย น้ำพริก

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด ทาบกิ่ง

คนทา *Harrisonia perforata* (Blanco) Merr.

ชื่อวงศ์ **SIMAROUBACEAE**

ชื่อพื้นเมือง กะลันทา, หนามจี, สีสันคนทา

คนทา เป็นไม้พุ่มขนาดกลาง ลำต้นสีเทามีหนามยาวตามลำต้น และกิ่งก้าน ใบประกอบแบบขนนก ใบย่อยรูปไข่ ใบอ่อนสีแดง ดอกสีขาว ผลกลม

ประโยชน์ ราก แก้ไข้ ทั้งต้น แก้อ่อนในกระหายน้ำ แก้บิด แก้ท้องเสีย พระภิกษุ ใช้กิ่งก้าน มาทำไม้สำหรับสีฟัน เรียกว่า “ไม้สีฟันคนทา”

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

ชื่อ่าย *Terminalia triptera* Stapf

ชื่อวงศ์ COMBRETACEAE

ชื่อพื้นเมือง ปู่เจ้า แสนคำ

หนามกราย สีเสียดต้น

ชื่อ่าย เป็นไม้ต้นขนาดกลาง สูงถึง 18 เมตร ผลัดใบ ลำต้น

เปลาตรง โคนต้นมีรากพอน ต้นเล็กลำต้นมีหนาม เมื่อลำต้น
ใหญ่ หนามจะหลุดหายไป ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปรี ดอกออกเป็นช่อขาว
อมเหลือง ขนาดเล็ก ผลแห้งรูปรี มีปีกเป็นครีบบาง ๆ 3 ปีก

ประโยชน์ เปลือกต้น สีส้มแดง มีรสฝาดใช้

กินกับหมาก และทำสีย้อม ทางสมุนไพร เปลือกต้น

เป็นยาสมานแผล ผล แก้กิด แก้ก้องเดิน

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

ส้มหลม *Aganonerion polymorphum* Pierre ex Spire

ชื่อวงศ์ APOCYNACEAE

ชื่อพื้นเมือง ส้มหลม

ส้มหลมเป็นไม้เถาเลื้อยพันต้นไม้อื่น เถากลมสีเขียว ไม่มีมือเกาะ

ทุกส่วน มีน้ำยางสีขาว และเหนียว ใบเดี่ยว รูปไข่ เรียงตรงข้าม ปลายใบ เรียวแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบเรียบเป็นมัน สีเขียว เข้ม ดอกออกเป็นช่อ ขนาดเล็ก ออกที่ปลายกิ่ง ผลเป็นฝัก ออกเป็นคู่ๆ ทรงกลมยาวสีเขียว ปลายแหลม เมล็ดแก่กลมเรียว สีน้ำตาล มีพู่สีขาว หนึ่งผลมีหลายเมล็ด

ประโยชน์ ใบอ่อน ยอดอ่อน ผลอ่อน
รับประทานเป็นผักสดกับน้ำพริกป่นหรือแจ่ว
นำมาปรุงรสอาหารจำพวกต้มยำ แกงส้ม
การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด ปักชำ

มะขามป้อม *Phyllanthus emblica* L.

ชื่อสามัญ Emblic Myrabalan, Malacca Tree

ชื่อวงศ์ EUPHORBIACEAE

ชื่อพื้นเมือง กันโตด, กำทวด, มั่งลู, สันยาซ่า

มะขามป้อม เป็นไม้ต้นสูง 8 – 12 เมตร ผลัดใบ เปลือกนอกสีน้ำตาลอมเทา ผิวเรียบหรือค่อนข้างเรียบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ ลักษณะคล้ายใบแบบขนนก ดอกออกเป็นช่อ ดอกเล็กๆ สีเหลืองออกเป็นกระจุกที่ซอกใบ ผลกลม มีเนื้อหนา ผลอ่อนสีเขียวอ่อน ผลแก่สีเขียวอ่อนค่อนข้างใส

ประโยชน์ ผลสดหรือแห้งกินขับเสมหะ ทำให้ชุ่มคอ ผลแห้งต้มกินแก้ไข้ น้ำคั้นผลสดแก้ท้องเสีย ขับปัสสาวะ มีวิตามินซีแก้โรคเลือดออกตามไรฟัน การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด ตอนกิ่ง ทาบกิ่ง

ชะเอมเหนือ *Derris reticulata* Craib

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE – PAPILIONOIDEAE

ชื่อพื้นเมือง อ้อยสามสวน ชะเอมป่า

ชะเอมเหนือ เป็นไม้เถาเนื้อแข็ง ขนาดกลาง เถาเป็นปุ่มปม เกาะพันไม้อื่น เนื้อในเถามีสีเหลือง ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกปลายใบคี่ ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบ กลีบดอกสีขาว ผลเป็นฝักแบน สีเขียว

ประโยชน์ เถา รสหวานขม นิยมนำเถาไปต้มน้ำดื่มเป็นยา
ระบายสำหรับทารก หรือนำไปดองเหล้ารวมกับยา
สมุนไพรอื่นช่วยเพิ่มรสหวาน ทำให้ชุ่มคอ แก้กระหายน้ำ

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด ปักชำ

กระเทียม *Zingiber zreumbet* Smith.

ชื่อสามัญ Wild Ginger, Martinique Ginger

ชื่อวงศ์ ZINGIBERACEAE

ชื่อพื้นเมือง ทือ, หัวทือ, กระเทียมป่า, กระแวน, กะแอน,
แฮวดำ, เฮียงแดง

กระเทียม เป็นไม้ล้มลุก ลักษณะคล้ายต้นข่า ลำต้นตั้งตรง
มีเหง้าอยู่ใต้ดิน มักแตกหน่อออกเป็นกอ ใบเดี่ยว
ใบออกซ้อนกันเป็นแผง ใบเรียวยาว สีเขียวแก่ ดอกช่อ ออกจาก
เหง้าใต้ดิน กลีบเลี้ยงสีแดงปนเขียว

ประโยชน์ เหง้า แก้วดมวนในท้อง แก้บิด ขับผายลม

ขับปัสสาวะ แก้เสมหะเป็นพิษ แก้แน่น
หน้าอก บำรุงน้ำนม ราก แก้ไข้ ใบ ขับ
เลือดเน่าในมดลูก ขับน้ำคาวปลา ดอก
แก้ไข้เรื้อรัง ลำต้นอ่อน ดอกอ่อน ลวก
ต้ม จิ้มน้ำพริก หรือนำมาแกงรวมกับ
แกงหน่อไม้

การขยายพันธุ์ แยกหน่อ เหง้า

กระชาย *Boesenbergia rotunda* (L.) Mansf.

ชื่อวงศ์ ZINGIBERACEAE

ชื่อพื้นเมือง กะแอน, ขิงทราย, ขี้พู, ละแอน, ว่านพระอาทิตย์

กระชายเป็นไม้ล้มลุก แตกหน่อได้ ใบเดี่ยว มีกลิ่นหอม ดอก
ช่อสีม่วงแดง มีเหง้า มีรากเก็บอาหารแยกเป็นกระเปาะจาก
เหง้า เรียกว่ากระโปก หรือ นมกระชาย

ประโยชน์ เหง้า แก้ปากเปื่อย ปากแตกเป็นแผล ขับระดูขาว
แกใจสัน แก้ปวดมวนในท้อง รักษาไส้อักเสบบำรุงกำลัง
ราก(นมกระชาย)รสเผ็ดร้อน ทำให้กระชุ่มกระชวย

การขยายพันธุ์ แยกหน่อ

กลอย *Dioscorea hispida* Dennst. var. *hispida*

ชื่อสามัญ Asiatic Bitter Yam.

ชื่อวงศ์ DIOSCOREACEAE

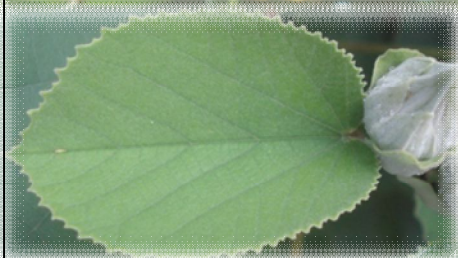
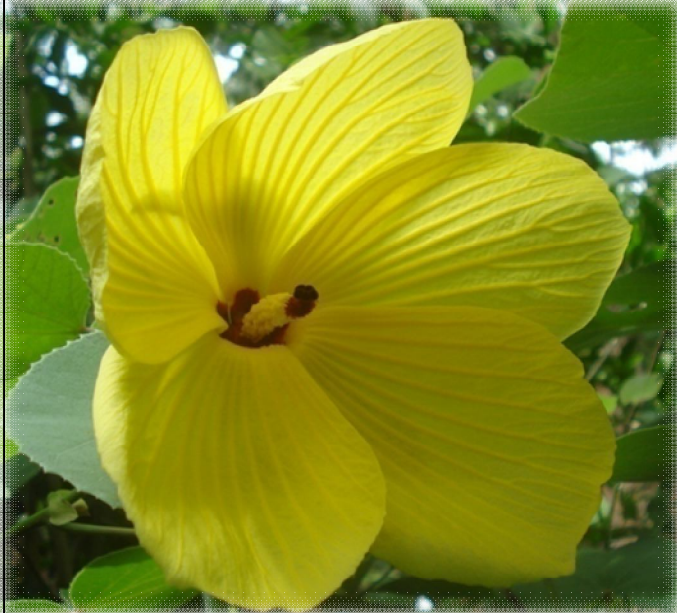
ชื่อพื้นเมือง กลอยข้าวเหนียว, กลอยหัวเหนียว, กลอยนก

กลอย เป็นไม้เถาเลื้อยพันต้นอื่น ไม่มีมือเกาะ ลำต้นมีหนามเล็กๆ มีหัวอยู่ใต้ดินลักษณะทรงกลมรี มีรากเล็กๆ กระจายทั่วทั้งหัว มี 3-5 หัวต่อต้น เปลือกหัวสีน้ำตาลออกเหลือง ใบ เป็นใบประกอบ มีใบย่อย 3 ใบ **ประโยชน์** หัวกลอย(แห้ง) ینگกับข้าวเหนียว หรือฟักทอง

นำหัวกลอยสด ปอกเปลือก แล้วหั่นเป็นแผ่นบาง ใส่ตะกร้าหรือถุงผ้า แช่วน้ำทิ้งไว้ในน้ำไหล เพื่อให้น้ำชะล้างสารพิษ จนสัตว์น้ำจำพวกหอย มาเกาะที่ตะกร้าหรือถุงผ้าจึงนำกลอยมาล้างให้สะอาด นำไปตากแดด ให้แห้ง แล้วจึงนำมาประกอบอาหารได้ **การขยายพันธุ์** แยกหน่อ, เพาะเมล็ด

ปอต่อม

Hibiscus glanduliferus Craib

ชื่อวงศ์ MALVACEAE

ปอต่อมเป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก

สูง 1- 2 เมตร ทุกส่วนมีขนปกคลุม

ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปแผ่นเกือบกลม

ปลายใบแหลม โคนใบเว้า รูปหัวใจ ขอบใบหยักตื้น ผิวใบด้านล่างมีขน บริเวณโคนเส้นกลางใบมีต่อม ดอก สีเหลืองสด ออกเป็นช่อที่ปลายยอด ดอกบานเต็มที่กว้างประมาณ 10 ซม. มีริ้วประดับปลายแยกเป็น 5 แฉก กลีบดอก 5 กลีบ เรียงเวียน ซ้อนกัน ส่วนโคนเชื่อมกัน ใจกลางดอกมีแฉ้มสีม่วงเข้ม เกสรผู้ จำนวนมากเชื่อมกันเป็นหลอด ก้านเกสรเมียปลายแยก 5 แฉก ผลรูปกระสวย ผลแก่แตกตามสันยาว เมล็ดขนาดเล็กรูปไต

ประโยชน์ ไม้พุ่มเหมาะสำหรับ

ปลูกประดับกลางแจ้ง มีดอกขนาดใหญ่ สวยงาม

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด ตอนกิ่ง

ดองดึง *Gloriosa superba* L.

ชื่อสามัญ Climbing Lily.

ชื่อวงศ์ COLCHICACEAE

ชื่อพื้นเมือง ก้ามปู, คมขวาน, บ้องขวาน, หัวขวาน
ดาวดั่งส์, ว่านก้ามปู, พันมหา, มะชาโง้ง

ดาวดั่ง เป็นไม้เถาเลื้อยลูกเลื้อย ลำต้นไต่ดิน ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปใบหอก
ปลายใบบิดม้วนทำหน้าที่เป็นมือเกาะ ดอกเดี่ยว ออกที่ซอกใบใกล้ปลายเถา ก้านดอกยาว ดอกใหญ่สี
เหลืองแดง เมื่อแก่จะเปลี่ยนเป็นสีแดงทั้งดอก ขอบกลีบเป็นคลื่น เกสรตัวผู้มี 6 อัน
ช่อดอกเป็นรัศมีตามแนวนอน ผล รูปกระสวย มี 3 พู เมื่อแก่จะแตกออก เมล็ดกลม

ประโยชน์ เหง้า เป็นยาแก้ปวดตามข้อ ในเหง้า
และเมล็ด มีแอลคาลอยด์โคลคิซิน สกัดเป็นสารบริสุทธิ์
ทำเป็นยาเม็ดรักษาโรคปวดข้อ(เกาต์) จัดเป็นสารที่มีความ
เป็นพิษสูงและใช้ประโยชน์ในทางเกษตรกรรม เป็นสารที่ใช้
เพิ่มจำนวนโครโมโซมของพืช ทำให้ได้พืชพันธุ์ใหม่

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด และแยกเหง้า

เถาวัลย์เขียว *Vanilla aphylla* Blume

ชื่อวงศ์ ORCHIDACEAE

ชื่อพื้นเมือง: คदनกกูด, เครืองูเขียว

เถาวัลย์เขียว เป็นกล้วยไม้อิงอาศัย ลำต้นเป็นทรงกระบอก ผิวเกลี้ยงสีเขียวเข้ม ใบลดรูปลงเหลือให้เห็นเป็นแค่เกล็ดที่ข้อลำต้น รากออกที่ข้อ ช่อดอกออกเป็นช่อกระจุกที่ข้อ ข้างลำต้น กลีบดอกสีขาวครีม กลีบดอกชั้นในสีเขียวหม่น ขอบกลีบหยักเป็นคลื่น พูกลางมีขนยาวสีชมพู มีกลิ่นหอม ผลเป็นฝักรูปทรงกระบอกยาว สีเขียวเข้ม

ประโยชน์ ลำต้น ผสมสังวาลพระอินทร์ทั้งต้น แชน้ำทาแก้ฝี ต้มน้ำอาบ แก้ไข้

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด ปักชำ

ถั่วแปบช้าง *Afgekia serasae* Craib

LEGUMINOSAE – PAPILIONOIDEAE

ชื่อพื้นเมือง: กันภัย

ไม้เลื้อยทุกส่วนมีขนสีขาว ใบ

ประกอบแบบขนนกเรียงสลับ ใบย่อย 15 - 17 ใบ รูปขอบขนาน
แกมรูปไข่ ดอกสีชมพูแกมม่วง ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง รูปดอกถั่ว
ใบประดับ สีชมพู ผลเป็นฝักแบนนูน ผลแก่สีน้ำตาล แตกได้เป็น
สองซีก เมล็ด 1 - 3 เมล็ด

ประโยชน์ เมล็ดกินเป็นบำรุงไขมันและ
เส้นเอ็น เหมาะสำหรับคนผอม ยาพื้นบ้าน
ใช้รากผสมกับเปลือกมะกอกเกลื่อน
เปลือกต้นยางนา และเปลือกต้นหนามหัน
ต้มดื่มแก้ แก้วโรคซางเด็ก แก้ไข้ฮิสสุกฮิส
การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

กรงเขมา *Cissampelos pareira* L. var. *hirsuta* (Buch. ex DC.) Forman

MENISPERMACEAE

ชื่อพื้นเมือง: ก้นปัด, ขงเขมา, พระพาย, เครือหมาน้อย, เปล้าเลือด

ไม้เถา เถา กิ่ง ใบ และช่อดอกมีขนอ่อนนุ่มหนาแน่น ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปหัวใจ หรือรูปไต ก้นปัด ปลายใบแหลม หรือเป็นติ่งหนาม โคนใบแบบก้นปัด มีขนนุ่ม ๆ ปกคลุมทั้งสองด้าน ดอกออกเป็นช่อเล็ก ๆ สีขาว เป็นกระจุกตามซอกใบ ผลกลมเล็ก สีเขียว ผลสุกสีน้ำตาล มีหนึ่งเมล็ด

ประโยชน์ รากใช้ในยาธาตุ แก้ปวดท้อง ท้องเสีย ขับปัสสาวะ แก้ไข้ ขับเสมหะ ใบใช้แก้หิด เถาและใบ คั้นเอาน้ำผสมกับเครื่องปรุงอาหาร ทิ้งไว้ 3 – 5 นาที จะจับตัวลื่นเหมือนวุ้นรับประทานได้ รสจืดเย็น

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

तालहल्लेण *Ochna integerrima* (Lour.) Merr

OCHNACEAE

ชื่อพื้นเมือง: กำลังช้างสาร, ขมิ้นพระตัน, ช้างนาว, ตานนกกรด
ช้างโน้ม, ช้างโหม, ตาชีบ่าง

तालहल्लेणไม้พุ่ม ผลัดใบ สูง 3 - 8 ม. ใบเดี่ยว เรียงสลับรูป
ใบหอก ขอบใบจักฟันเลื่อยถี่ ดอกช่อออกที่ปลายกิ่ง กลีบดอก
สีเหลือง ผลรูปไข่กลับ ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีม่วงดำ เมล็ด
แข็ง มีหนึ่งเมล็ด

ประโยชน์ ปลูกเป็นไม้ประดับ ใบอ่อนรับประทานเป็นผัก
สด ตำรายาอีสานใช้ลำต้น ต้มน้ำดื่ม แก้ปวดหลัง ปวด
เอว ตำรายาไทยใช้ราก ขับพยาธิ แก้น้ำเหลืองเสีย
เปลือกต้นบดเป็นผง มีสีเหลืองสด นิยมนำมาทาแก้ผิวหนัง
การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

มะขามป้อม *Phyllanthus emblica* L.

Emblic Myrabalan, Malacca Tree

EUPHORBIACEAE

ชื่อพื้นเมือง: กันโตด, กำทวด, มั่งลู, สันยาสำ

มะขามป้อมไม้ต้นสูง 8 – 12 เมตร ผลัดใบ เปลือกนอกสีน้ำตาลอมเทา ผิวเรียบหรือค่อนข้างเรียบ ใบเดี่ยวเรียงสลับ ลักษณะคล้ายใบแบบขนนก ดอกออกเป็นช่อ ดอกเล็ก ๆ สีเหลืองออกเป็นกระจุกที่ซอกใบ ผลกลม มีเนื้อหนา ผลอ่อนสีเขียวอ่อน ผลแก่สีเขียวอ่อนค่อนข้างใส

ประโยชน์ ผลสด หรือแห้งกินขับเสมหะ ทำให้ชุ่มคอ ผลแห้งต้มน้ำกินแก้ไข้ น้ำคั้นผลสดแก้ท้องเสีย ขับปัสสาวะ มีวิตามินซีแก้โรคเลือดออกตามไรฟัน

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

ด้บยาง *Solanum erianthum* D. Do

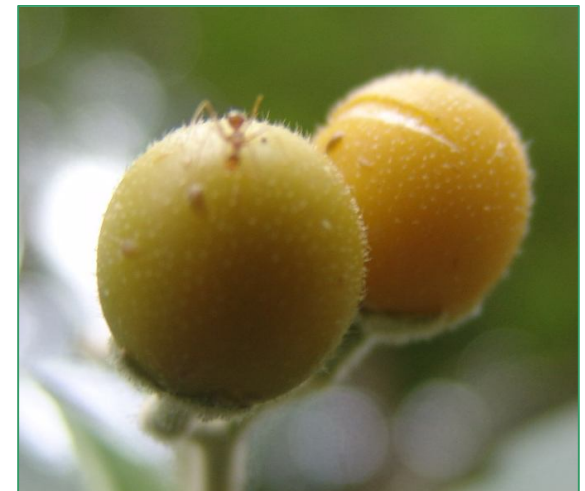
SOLANACEAE

ชื่อพื้นเมือง: หูควาย, จับแป้ง, ฝ่าแป้ง, มะเขือตง,
สะแป้ง

ด้บยางไม้พุ่ม สูง 2 - 4 ม. ลำต้น กิ่ง ก้านมักมีขนนุ่ม ใบเดี่ยวเรียง
สลับ รูปไข่ ดอกช่อออกที่ปลายกิ่ง กลีบดอกสีขาว ผลเป็นผลสดรูป
กลม มีเมล็ดจำนวนมาก

ประโยชน์ จากการวิจัยพบว่า ผลมี
สารกลุ่มสเตอรอยด์ชื่อ solasodine
ปริมาณสูง สามารถใช้สังเคราะห์
เป็นยาคุมกำเนิดได้
การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

โมกมัน *Wrightia arborea* (Dennst.) Mabb.

Ivory, Darabela

APOCYNACEAE

ชื่อพื้นเมือง: มักมัน, มุกน้อย, มุกมัน, โมกน้อย, เส่ทื่อ

โมกมันไม้ต้น ผลัดใบ สูง 10 - 12 ม. ลำต้นเปลาตรง ถ้าตัดทุกส่วนมีน้ำยางสีขาวเหนียว ใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม รูปใบรี ดอกช่อสีขาวอมเหลือง ออกที่ปลายกิ่ง ผลเป็นฝักคู่ติดกัน เมล็ดแบนสีน้ำตาล ปลายข้างหนึ่งมีขนสีขาวเป็นพู่ ปลิวไปตามลมได้ไกล

ประโยชน์ เนื้อไม้ใช้ทำเครื่องกลึง แกะสลัก ทำกระสวยชีฟมทอผ้า ด้านสมุนไพร รากขับลม แก้ท้องอืด เปลือกแก้จุกเสียด แก้บิด ดอกเป็นยาระบาย

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด ปักชำหรือตอนกิ่ง

ห่อข้าวสีดา *Platynerium coronarium* (D.Koenig ex O.F.Mull.) Desv. Elkhorn Fern

ชื่อวงศ์ **POLYPODIACEAE**

ชื่อพื้นเมือง: กระจาด, กระปรอกกระจาด, กระปรอก, หัวสีดา

ห่อข้าวสีดา เจริญอิงอาศัยขนาดใหญ่ ลำต้นทอดนอนสั้น ๆ และ
อวบหนา ใบมี 2 ลักษณะ เส้นใบหยักเป็นสันหนา และแตกแขนง
เป็นง่าม เส้นใบย่อยร่างแห ใบไม่สร้างสปอร์เป็นใบเดี่ยว ชูตั้ง
และแนบกับลำต้นไม้ใหญ่ ขอบใบด้านบนแตกแขนงเป็นง่าม ใบ
สร้างสปอร์ยาว ห้อยลง แตกแขนง
เป็นง่ามหลายครั้ง กลุ่มอับสปอร์
กระจายเฉพาะที่โคนใบสร้างสปอร์

ประโยชน์ นิยมปลูกเป็นไม้ประดับ ยาพื้นบ้าน
ล้านนา ใช้ใบผสมรากส้มขึ้นและใบกล้วยย้งวน
ต้มน้ำอาบ แก้บวม ผสมใบกล้วยดิบและใบ
เปกล้าใหญ่ ต้มน้ำอาบ แก้ไข้ขึ้นสูง
การขยายพันธุ์ เพาะสปอร์

ยอป่า *Morinda coreia* Ham.

ชื่อวงศ์ RUBIACEAE

ยอป่าไม้ต้น ผลัดใบ สูง 4 - 15 ม. ลำต้นคดงอ เรือนยอดเป็นพุ่มกลมรี เปลือกต้นแตกเป็นร่องลึกตามยาว และแนวขวาง หรือเป็นสะเก็ดสีเหลืองเล็ก ๆ ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับรอบกิ่ง แผ่นใบบาง ผิวใบมีขนนุ่มประปราย ดอกเกิดเป็นช่อกลมเป็นกระจุก ดอกย่อยสีขาว ผลกลม ผิวผลขรุขระ เมล็ดสีน้ำตาล

ประโยชน์ เนื้อไม้และใบ ให้สีเหลือง สีแดง เขียวอ่อน ใช้ย้อมผ้า ด้านสมุนไพร แก้ไข้ ใช้เป็นยาบำรุงโลหิต ขับเลือด ขับน้ำคาวปลา แก้เบาหวาน ใบสดตำพอกศีรษะเป็นยาแก้เหา ผลอ่อนรับประทานเป็นยาแก้คลื่นเหียน อาเจียน ผลสุกงอมเป็นยาขับระดูสตรี และขับลมในลำไส้ การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด และปักชำราก

หว่า *Syzygium cumini* (L.) Skeels
 ชื่อสามัญ Black plum, Jambolan
 ชื่อวงศ์ MYRTACEAE
 ชื่อพื้นเมือง: ห่าขี้แพะ

หว่า ไม้ต้นสูงถึง 30 ม. ใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม ผิวใบด้านบนมัน มีจุดน้ำมันกระจายทั่วไป ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบ สีเหลืองมีดอกย่อยเล็ก ๆ อยู่รวมเป็นกระจุก ผลรูปไข่ กลมยาว สีเขียวอมม่วง ผลแก่สีม่วงดำ มีหนึ่งเมล็ด

ประโยชน์ ผลสุกกินได้ รสหวานอมเปรี้ยว หรือใช้หมักทำไวน์ ผลดิบใช้ผลิตน้ำส้ม เปลือกต้นเป็นยาฝาดสมานแก้บิด ทำยาล้างปาก ผลสุกเป็นยาขับปัสสาวะ และรักษาเบาหวาน เมล็ด แก้อท้องเสียและบิด
 การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

แก้ว *Murraya paniculata* (L.) Jack

ชื่อสามัญ Andaman satinwood, Chinese Box Tree, Orange Jasmine

ชื่อวงศ์ RUTACEAE

ชื่อพื้นเมือง: แก้วขี้ไก่, แก้วพริก, ตะไหลแก้ว, แก้วลาย, จ้าพริก

แก้วไม้พุ่ม สูง 4 - 8 ม. ไม้ผลัดใบ ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ เรียงสลับ ใบสีเขียวเป็นมันและมีจุดต่อมน้ำมันบนแผ่นใบ ใบย่อยรูปไข่ ดอกออกเป็นช่อ สีขาว มีกลีบเลี้ยง 5 กลีบ ขนาดเล็ก กลีบดอกสีขาว 5 กลีบ ผลทรงรีหรือทรงไข่ ผลแก่สีส้มแดง

ประโยชน์ นิยมปลูกเป็นไม้ประดับ ผลสุกรับประทานได้ ใบปรุงเป็นยาขับระดู เรียกว่ายาประสะใบแก้ว ยาแก้จุกเสียด แน่นเฟ้อ ผายลม บำรุงโลหิต เนื้อไม้ ใช้ทำหีบ เครื่องเรือน เครื่องมือเกษตร แกะสลัก ตัวซอฮู้ ซอด้วง น้ำมันหอมระเหยจากดอกใช้ในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด ปักชำหรือการตอนกิ่ง

กฤษณา *Aquilaria crassna* Pierre ex Lacomte

ชื่อวงศ์ Eagle Wood

ชื่อวงศ์ THYMELAECEAE

ชื่อพื้นเมือง: ไม้หอม

กฤษณาไม้ต้นสูง 10 - 20 ม. ลำต้นตรง ทรงพุ่มโปร่ง เปลือกเรียบ

สีเทา เนื้อไม้อ่อนสีขาว ใบเดี่ยว เรียงสลับ ผิวใบแก่เกลี้ยง

เป็นมันดอกออกเป็นช่อ ที่ซอกใบและปลายกิ่ง กลีบดอกสีขาวแกมเขียว ผลรูปทรงเกือบกลม เปลือกแข็ง มีขนสีเทา เมื่อแก่จะแตกครึ่งตามรอยคอดของผล กลีบเลี้ยงเจริญติดอยู่กับผล

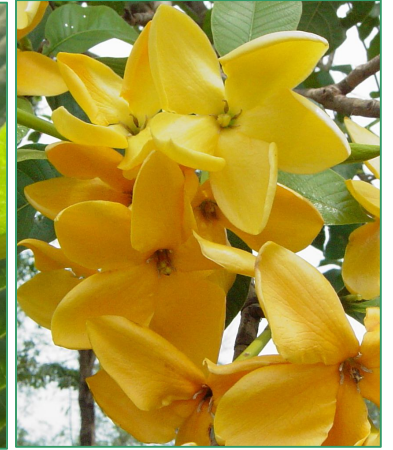
ประโยชน์ ตำรายาไทยใช้เนื้อไม้ซึ่งเป็นสีดำและมีกลิ่นหอม คุมธาตุบำรุงโลหิต และหัวใจ ใช้ผสมยาหอม แก้ลมวิงเวียนศีรษะ อาเจียน ท้องร่วง แก้ไข้ต่างๆ บำบัดโรคปวดบวมตามข้อ

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

คำมอกหลวง *Gardenia sootepensis* Hutch

ชื่อวงศ์ RUBIACEAE

ชื่อพื้นเมือง: คำมอกช้าง, ผ่าด้าม, ยางมอกใหญ่,
หอมไก่

คำมอกหลวงไม้พุ่มต้น ผลัดใบ สูง 5 - 8 ม. มีขนนุ่มที่
กิ่งก้าน ใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม แผ่นใบค่อนข้างหนา รูปไข่
กลับแกมรี โคนใบรูปลิ้น ปลายแหลม ดอกเดี่ยว สีเหลือง
ก้านดอกยาว เกิดที่ซอกใบ ผลแห้ง เมื่อเจริญเต็มที่ผล
ไม่แตก

ประโยชน์ นิยมปลูกประดับ ดอกมีขนาดใหญ่
กลิ่นหอม ยาพื้นบ้านใช้ เมล็ด ต้มน้ำ ผสมเป็น
ยาสระผมฆ่าเหา

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด ตอนกิ่ง ชำกิ่ง

มะกาเครือ *Bridelia stipularis* (L.) Blume

ชื่อวงศ์ EUPHORBIACEAE

ชื่อพื้นเมือง: หัสคุณผี, สะไ้, สะไ้เครือ, หัสอัเครือ,
ไ้หน่วย

มะกาเครือไม้พุ่มรอเลื้อย สูง 2 - 15 ม. ใบเดี่ยว เรียงสลับ
รูปวงรีแกมขอบขนาน แผ่นใบมีขนละเอียดนุ่มทั้งสองด้าน
ดอกช่อกระจุก ออกที่ซอกใบ กลีบดอก สีเขียวอ่อน ผลสดรูป
กระสวยกว้าง

ประโยชน์ ยาพื้นบ้านอีสานใช้ ใบ ต้มน้ำดื่ม
เป็นยาถ่าย ตำรายาไทยใช้ ใบ แก้ปวด ตำผสม
กับเทียนแดง แก้แผลกามโรค ดอก แก้โลหิตออก
จากตา ลำต้น ฟอกโลหิต ราก ขับประจำเดือน
ผล แก้พิษ ต่อ แตน

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

เปล้าใหญ่ *Croton oblongifolius* Roxb

ชื่อวงศ์ EUPHORBIACEAE

ชื่อพื้นเมือง: เปาะ, เปล้าหลวง

เปล้าใหญ่ ไม้พุ่มขนาดเล็ก สูงถึง 8 ม. ใบเดี่ยวเรียงสลับ

ดอกช่อออกที่ปลายกิ่งกลีบดอกสีเหลืองแกมเขียว

ผลแห้งแตกได้มี

3 พู รูปทรงกลม

ประโยชน์ ตำรายาไทยมักใช้ร่วมกับเปล้าน้อย เรียกว่าเปล้าทั้งสอง ใบ บำรุงธาตุ ดอก ขับพยาธิ ผล ดองสุรา ต้มขับเลือดหลังคลอด เปลือกต้นและกระพี้ เป็นยาช่วยย่อยอาหาร เปลือกต้นและใบ แก้ก้องเสีย บำรุงโลหิต แก่น ขับพยาธิไส้เดือน ราก ขับลม และแก้ โรคผิวหนังคัน น้ำเหลืองเสีย

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

กะเรกะร่อน *Cymbidium aloifolium* (L.) Swartz

ชื่อวงศ์ ORCHIDACEAE

ชื่อพื้นเมือง: กล้วยหางไหล, เอื้องดำมข้าว, เอื้องปากเปิด

กะเรกะร่อนกล้วยไม้เกาะ อาศัยบนพรรณไม้อื่น ใบเดี่ยว เรียงสลับรูปเส้นยาว และแคบ หนาและฉ่ำน้ำ ดอกห้อยลง ช่อ ออกที่โคนใกล้ลำต้น กลีบดอกสี เหลืองมีแถบสีม่วง ผลแห้ง แตกได้ เมล็ดเล็กมากลักษณะ เป็นผงละเอียด

ประโยชน์ ตำรายาไทยและยาพื้นบ้าน ใช้ใบสด ลนไฟให้นิ่ม แล้วบีบ เอาน้ำหยอดหู แก้อู้อ้ำหูหนวก
การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด และเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

กระโดน *Careya sphaerica* Roxb.

ชื่อวงศ์ LECYTHIDACEAE

ชื่อพื้นเมือง: กะนอน, ขุย, ปุยกระโดน, ปุยขาว, ผ้าฮาด,
หูกวาง, พุย

กระโดนไม้ต้นขนาดกลาง ผลัดใบ สูง 8 - 20 ม. ใบเดี่ยวเวียน
สลับ ใบอ่อนสีน้ำตาลแดง ดอกออกเดี่ยว ๆ หรือเป็นกระจุก
ออกที่ปลายกิ่ง ผล รูปทรงกลม แข็ง อุ่มน้ำ มีเนื้อมาก

ประโยชน์ เนื้อไม้ใช้ในงานก่อสร้าง เปลือกต้น นำมาทำสีย้อมผ้า ให้สีน้ำตาลแดง ยอดอ่อน ผล
อ่อน และดอกใช้เป็นผักจิ้มน้ำพริก ทางสมุนไพร เปลือกต้น แก้พิษงู แก้ไข้ ดอก ยาบ่ารุงหลัง
การคลอดบุตร ผล ช่วยย่อยอาหาร ราก เป็นยาเบื่อเมา

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

ผักสาบ *Adenia viridiflora* Craib.

วงศ์ **PASSIFLORACEAE**

ชื่อพื้นเมือง: ผักอีหนู, นางหนู

ผักสาบไม้เถาเลื้อยพันต้นไม้อื่น อายุหลายปี เถาอ่อนสีเขียวเข้ม

ผิวเรียบเมื่อแก่เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ผิวขรุขระเป็นร่องยาว ใบเดี่ยว เรียงตรงกันข้าม ใบรูปหัวใจ

โคนใบสอบปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบเกลี้ยงสีเขียวเข้ม

ดอกออกเป็นกลุ่มตามซอกใบ กลีบดอกสีเขียวออกเหลือง

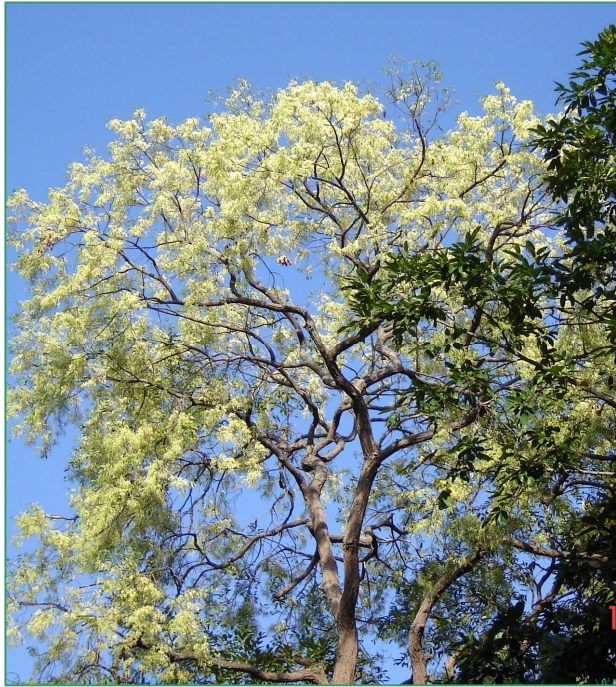
ผลทรงกลม สีเขียว มีเมล็ดจำนวนมาก เมล็ดกลมรี

ประโยชน์ ยอดอ่อน ดอก ผลอ่อน
ลวกต้มจิ้มน้ำพริก แกงเลียง แกงคั่ว
แกงส้ม หรือนำใบอ่อนมาห่อหมกใช้
แทนใบยอ

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด และปัก
ชำราก

พะยอม *Shorea roxburghii* G. Don

ชื่อวงศ์ DIPTEROCARPACEAE

ชื่อพื้นเมือง: กะยอม, ขะยอมดง, แคน, พะยอมดง, พะยอมทอง

พะยอมไม้ต้นขนาดใหญ่ ผลัดใบ สูง 20 - 30 ม. เปลือกแตกเป็นร่อง เรือนยอดเป็นพุ่มกลม หรือรูปไข่ ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปขอบขนาน โคนใบมน แผ่นใบหนา ขอบใบ

เป็นคลื่น ดอกออกเป็นช่อตามปลายกิ่ง กลีบดอกสีขาว กลิ่นหอม ผลรูปกระสวย มีปีกยาว 3 ปีก ปีกสั้น 2 ปีก

การใช้ประโยชน์ เปลือก ใส่กันบูดในการทำน้ำตาล รับประทานกับหมากพลูแทนเปลือกสีเสียด ทำสีย้อมให้สีน้ำตาล น้ำฝาดใช้ฟอกหนัง เปลือกกรสฝาด เป็นยาสมานลำไส้ แก้ท้องเดิน และลำไส้อักเสบ ดอกผสมยาแก้ไข้ ยาหอมแก้ลม บำรุงหัวใจ ดอก รับประทานได้เป็นผัก ผัดกับไข่ ชุบไข่ทอด แกงส้ม หรือต้มจืด

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

ตะคร้อ (Takhro) **Ceylon oak.**

Schleichera oleosa (Lour.) Oken

ชื่อวงศ์ **SAPINDACEAE**

ชื่อพื้นเมือง: ค้อ, คอส้ม, เคาะ, เคาะจ๊ก, มะเคาะ, มะจ๊ก, มะโจ๊ก, ชะอู่เสก, ตะคร้อไข่, ปั้นร้ว, ปั้นโรง

ตะคร้อไม้ต้นขนาดกลาง ผลัดใบ สูงถึง 25 ม. เปลือกต้นแตกเป็นสะเก็ด ใบประกอบแบบขนนกปลายคู่ ใบอ่อนสีม่วงแดง ดอกช่อสีเขียวอ่อน ช่อดอกยาวเรียว ผลกลมหรือรี ปลายเป็นติ่งแหลม ผิวเกลี้ยง มีเนื้อใสจืด น้ำสีเหลือง ห่อหุ้ม เมล็ดสีน้ำตาล 1 - 2 เมล็ด รสเปรี้ยว ออกดอกเดือน มค. – กพ. ผลแก่ เดือน มิย. – กค. การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

ชะเอมป่า, อ้อยสามสวน

ชะเอม, อ้อยสามสวน ไม้เถาเนื้อแข็ง ขนาดกลาง ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ปลายใบคี่ เถาเป็นปุ่มปม เกาะพันไม้อื่น เนื้อในเถามีสีเหลือง ดอกช่อสีขาว ออกที่ ซอกใบ ผลเป็นฝัก

ประโยชน์ เถา รสหวานขมนิยมนำเถาไป ต้มดื่มเป็นยาระบายสำหรับทารก หรือนำไปดองเหล้ารวมกับยาสมุนไพรอื่น เพิ่ม รสหวาน ช่วยให้ชุ่มคอ แก้ก ระหายน้ำ การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด ปักชำ

มะกอกป่า Hog plum

***Spondias pinnata* (L.f) Kurz**

ANACARDIACEAE

ชื่อพื้นเมือง: กราไฟ้, ไฟ้ กอกกุก, กุก, กอกเขา

มะกอกเป็นไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ผลัดใบ สูง 15-20 เมตร ลำต้นเปลาตรง โคนเป็นพูพอน เปลือกหนาเรียบ สีเทา ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ เรียงสลับ ใบย่อย 4-6 คู่ รูปรีแกมรูปไข่ ใบอ่อนสีน้ำตาลอมแดง ใบแก่สีเขียวเข้ม ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบ โกล่ปลายกิ่ง สีขาว ออกดอกเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม ผลรูปรี เมล็ดใหญ่ แข็ง มีเมล็ดเดี่ยว ผิวเป็นเสี้ยนขรุขระ ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีเขียวออกเหลือง ออกผลเดือนธันวาคม – พฤศจิกายน

ประโยชน์ ใบอ่อน ยอดอ่อน รับประทานเป็น ผักสด กับอาหารจำพวก ลาบ ส้มตำ น้ำตก และยำ เนื้อหุ้มเมล็ดใช้ตำน้ำพริก ส้มตำและประกอบอาหารเพื่อปรุงรส

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

เขลง Velvet tamarind

***Dialium cochinchinense* Pierre**

LEGUMINOSAE – CAESALPINIOIDEAE

ชื่อพื้นเมือง: นางดำ, หมากเค็ง, กาหยิ, ยี่, หยิ

เขลงเป็นไม้ต้นขนาดกลางถึงใหญ่ สูงถึง 30 เมตร ไม่ผลัดใบ เปลือกต้นสีเทาอมน้ำตาลแตกเป็นสะเก็ด เปลือกในสีแดง ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ มีใบย่อย 5-9 ใบ เรียงกึ่งตรงข้าม รูปไข่หรือรูปรี โคนใบมน ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ตามปลายกิ่ง ดอกย่อยขนาดเล็กสีขาว ออกดอกเดือนมิถุนายน – กันยายน ผลรูปรี ผลอ่อนสีเขียว เมื่อแก่สีดำ เนื้อหุ้มเมล็ดสีน้ำตาลอ่อนแยกจากเปลือก เมล็ดแข็ง กลมแบน ผิวมัน ออกผลเดือนกันยายน – ธันวาคม

ประโยชน์ ยอดอ่อน ใบอ่อน นำไปปรุงรสทำให้มีรสเปรี้ยวหรือรับประทานเป็นผักสดกับน้ำพริก ลาบ ยำ ผลอ่อนนำมาต้มรับประทาน ผลแก่ รับประทานเนื้อ มีลักษณะคล้ายลูกหยี การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

ชะมวง *Garcinia cowa* Roxb. ex DC.

ชื่อวงศ์ GUTTIFERAE

ชื่อพื้นเมือง: ส้มโอมง, กะมวง, มวงส้ม, หมากโอมก, กานิ

ชะมวงเป็นไม้ต้นขนาดเล็ก ไม่ผลัดใบ เปลือกต้นสีน้ำตาล แตกเป็นสะเก็ด แตกกิ่งในแนวตั้งฉากกับลำต้น น้ำยางสี เหลือง ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม ใบรูปรี ปลายใบแหลม ขอบ ใบเรียบ แผ่นใบหนา ใบอ่อนสีแดง ใบแก่สีเขียว ดอก ออกเป็นช่อกระจุก ขนาดเล็กสีเหลือง ออกตามซอกใบและ ปลายยอดออกดอกเดือนมกราคม – มีนาคม ผลทรงกลม หยักตื้นตามแนวยาวเป็นพู ผลดิบสีเขียว ผลแก่สีเหลืองส้ม หนึ่งผล มี 3 – 5 เมล็ด ออกผลเดือนมีนาคม – มิถุนายน ประโยชน์ ใบอ่อนและยอดอ่อนรับประทานเป็นผักสด นำมาปรุงรสอาหารจำพวกแกงส้ม ต้มยำ ต้มข่าหมู ผลสุก และเนื้อหุ้มเมล็ดรับประทานได้ ใบ, ผล รสเปรี้ยว การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด และตอนกิ่ง

เครืองูเห่า *Toddalia asiatica* (L.) Lam.

ชื่อวงศ์ RUTACEAE

ชื่อพื้นเมือง: ผักแปมป่า, เล็บรอก, สะป้าสะระ

เครืองูเห่าเป็นไม้เถาเนื้อแข็ง เลื้อยพันไม้อื่น เถาอ่อนมีหนามแหลมคม เมื่อเถาแก่หนามกลายเป็นปุ่มแข็ง เปลือกเถาสีน้ำตาล เนื้อไม้สีเหลือง ใบเป็นใบประกอบนิ้วมือ เรียงสลับ ใบย่อย 3 ใบ รูปขอบขนานแกมรูปไข่ ผิวใบมีจุดต่อมน้ำมันกระจายอยู่ทั่วไป ดอกออกเป็นช่อกระจุกที่ปลายกิ่ง สีเหลืองแกมเขียว ออกดอกเดือนพฤศจิกายน – มกราคม ผลกลม สีเขียว เมื่อสุกสีส้ม ออกผลเดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน

ประโยชน์ ใบอ่อน ยอดอ่อน นำมารับประทานเป็นผักสดกับน้ำพริก ลาบ ก้อย น้ำตก ส้มตำ และขนมจีนน้ำยา รสเผ็ดร้อน

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

กระบก *Irvingia malayana* Oliv. ex A.W.Benn.

ชื่อวงศ์ IRVINGIACEAE

ชื่อพื้นเมือง: กระบัก, หมักลีน, กระบก, จะบก, ตระบก, จำเาะ
ชะอ้ง, บก, หมากบก, มะมื่น, มื่น มะลีน, หลักกาย

กระบกเป็นไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ผลัดใบ สูง 10 – 30 เมตร ลำต้นเปลา เมื่อมีอายุมากโคนต้นมักเป็นพอน เปลือกสีเทาอ่อนปนน้ำตาล ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรีแกมรูปขอบขนาน ปลายใบแหลมทู่ โคนใบมน สอบเรียวไปทางปลายใบ ขอบใบเรียบ เนื้อใบหนา ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน มีหูใบม่วงหุ้มยอด เรียวแหลม โคนเล็กน้อยเป็นรูปดาบ ดอกออกเป็นช่อแยกแขนง มีขนาดเล็ก สีขาวปนเขียวอ่อน ออกรวมกันเป็นช่อโตตามปลายกิ่ง ออกดอกเดือนเมษายน – พฤษภาคม ผลเดี่ยว รูปกลมรี ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีเหลือง มีเนื้อหุ้มเมล็ด แต่ละผลมีเมล็ดเดี่ยวเนื้อในเมล็ดสีขาว มีน้ำมัน ออกผลเดือนมิถุนายน – สิงหาคม **ประโยชน์** ผลสุก เนื้อหุ้มเมล็ด และเนื้อในเมล็ด รับประทานได้ เนื้อหุ้มรสหวาน เนื้อในเมล็ด รสมัน

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

พืชอิงอาศัย Epiphytic Fern

ชายผ้าสีดา *Platycerium holttumii*

เฟิร์นเกาะอาศัยพรรณไม้อื่น ใบมี 2 ชุด คือ ใบชุดบน ทำหน้าที่รองรับน้ำฝน และใบไม้ต่าง ๆ จะถูกย่อยสลายโดยเชื้อราเป็น อาหารเลี้ยงตัวเอง ใบชุด 2 ห้อยลง ปลายแยกเป็นหลายพู คล้ายเขากวาง ในบางครั้ง เรียกชื่อว่า “เฟิร์นเขากวาง” ใบชุดนี้จะ ทำหน้าที่สร้างสปอร์ บริเวณโคนใบตรงรอยง่า

ใบสด รับประทานเป็นผักสด และนิยมปลูกเป็นเฟิร์นประดับ

มะกล่ำต้น *Adenanthera pavonina*

ไม้ต้นขนาดกลาง ใบประกอบซ้อน มีใบย่อย 3 - 5 คู่ รูปกลมรีเสมอกันทั้งใบ ขนาดเท่าหัวแม่มือ สีเขียวเข้ม มักออกที่ปลายกิ่ง ดอกช่อ สีเหลือง ฝักกลมยาวบิด เมื่อแก่แตกออกเป็น เมล็ดสีแดงสดกลมแป้น มีชนิดเมล็ดเล็กและชนิดเมล็ดโต

ใบ แก่บิด แก่ท้องร่วง **เมล็ด** แก่หนองใน ฝัก หนอง **เมล็ดใน** บดเป็นผง รับประทานแก้ พยาธิไส้เดือน **เนื้อไม้** ฝนกับน้ำดื่มแก้ปวด ศรีษะ **ราก** แก่ร้อนใน แก่หืดไอ

ลูกติ่ง *Parkia streptocarpa*

ไม้ต้นขนาดใหญ่ เปลือกต้นสีขาวนวล ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น ปลายใบมนหรือตัดเว้าเป็นแฉ่งตื้น ๆ โคนใบไม่มีติ่งยื่นหรืออาจยื่นเล็กน้อย ดอกเล็กสีขาว ออกรวมกันแน่นเป็นตุ้มกลม ผล ออกเป็นฝักเช่นเดียวกับสะตอ ฝักจะบิดเวียนเล็กน้อย เมล็ดเรียงตามยาวของฝัก

เมล็ด รับประทานได้ทั้งเป็นผักสดและปรุงอาหารได้หลายอย่าง

“พืชให้สีย้อม” แกแล *Maclura cochinchinensis* (Lour.) Corner

ชื่อวงศ์ MORACEAE

ไม้พุ่มต้น ลำต้นมีหนามแหลมยาว น้ำยางขาว ใบเดี่ยวเรียงสลับเวียนรอบกิ่ง รูปวงรี มีหนามแหลมออกตรงซอก ดอกช่อ ออกที่ซอกใบ แยกเพศ อยู่คนละต้นรูปกลม ผลเป็นผลรวม

แก่น แก้วใช้รากสาด แก้วท้องร่วง บำรุงน้ำเหลือง บำรุงกำลังใช้แก่นเป็นสีย้อมผ้าให้สีเหลือง

ตะแบกเปลือกบาง *Lagerstroemia duperreana*

ไม้ต้นขนาดกลาง เปลือกนอกสีน้ำตาลเทา เปลือกแตก เป็นสะเก็ดบาง ๆ เปลือกในสีเหลืองอ่อน เปลือกบาง ใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามหรือเกือบตรงข้าม ใบรูปรี ขอบใบ เป็นคลื่นเล็กน้อย ดอกช่อแยกแขนง ดอกสีม่วงแดง- ม่วงอ่อน กลีบเลี้ยง 5 กลีบ ผลแห้งแตกกลางพู่ รูปไข่ ผลแก่สีน้ำตาลเข้ม เมล็ดขนาดเล็ก มีปีกสีน้ำตาล

เนื้อไม้ ใช้ในงานก่อสร้าง ใช้ทำเครื่องมือกลึงกรรม

หญ้ายายเภา *Lygodium flexuosum*

ไม้จำพวกเฟิร์น ทอดเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น ลำต้นเมื่อแก่มีสีน้ำตาลเป็นมัน ใบเป็นใบประกอบออกจากลำต้นเป็นคู่แบบตรงข้าม ประกอบด้วยใบย่อย มีหลายรูปร่าง เช่น ขอบขนานถึงรูปสามเหลี่ยมยาว ขอบใบหยักเป็นฟันเลื่อย มีสปอร์เกิดที่ขอบใบ

ราก ลำต้น เหง้า และตั้งต้น ต้มดื่มแก้เจ็บคอ ปวดหลัง ขับปัสสาวะ ใบ ตำพอกแก้อักเสบจากงู ตะขาบ แมลงป่อง และแมลงมีพิษกัดต่อย เภา ใช้ในงานหัตถกรรมจักสาน และเครื่องประดับ

รากสามสิบ *Asparagus racemosus*

ไม้เถาขนาดเล็ก เลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น เถาเล็กกลมสีเขียว ใบเป็นฝอยเล็ก ๆ คล้ายหางกระรอก สีเขียวดก ดอกเล็ก ๆ เป็นช่อ สีขาวอมม่วง รากเป็นเส้นกลมยาว โตกว่าเถามาก เป็นกระจุก

ราก บำรุงครรภ์ บำรุงตับ ปอด แก้ตับปอดพิการ บำรุงกำลัง แก้กระษัย แก้ขัดเบา บำรุงครรภ์รักษา ขับปัสสาวะ

ม้าทลายโรง *Neuropeltis racemosa*

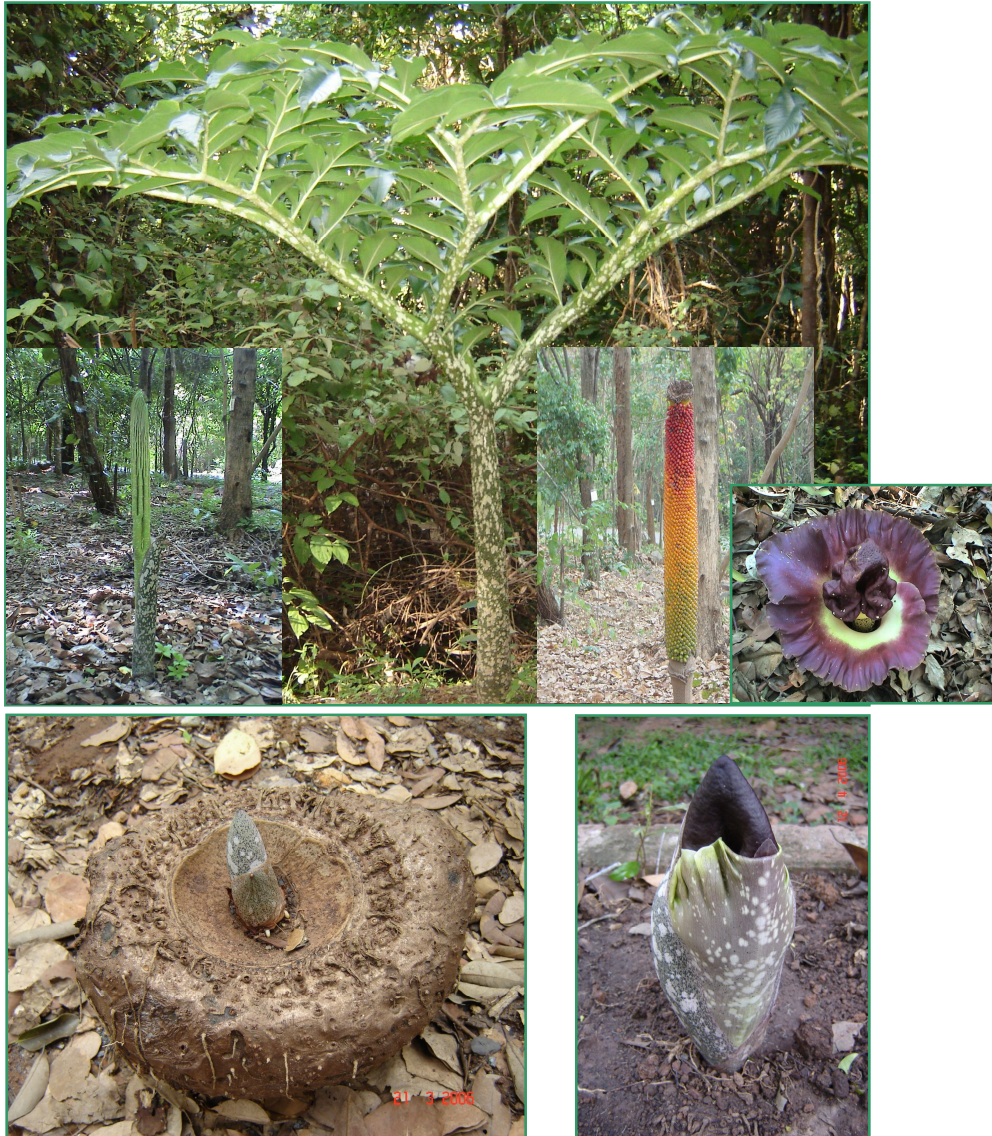
ไม้พุ่มเถาขนาดใหญ่ เถากลม มีตุ่มรอบๆเถา
จำนวนมาก และมีกระต้างสีขาว ใบเดี่ยวเวียน
สลับ ขึ้นเกาะพันไม้อื่นที่อยู่ใกล้

เถา ดองสุราหรือ ต้มดื่ม บำรุงกำลัง บำรุงโลหิต
แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย แก้ปวดฟัน บำรุงความ
กำหนัด แก้ประดงลม แก่น้ำเหลืองเสีย

“พืชอาหาร” บุกคางคก Stanley’s water-tub, Elephant yam

Amorphophallus paeoniifolius (Dennst.) Nicolson

ARACEAE

ไม้ล้มลุก ลำต้นอวบน้ำพบเห็นได้ในฤดูฝน
ลำต้นขรุขระมีลวดลายคล้ายผิวหนังคางคก
มีหัวใต้ดิน ดอกมีกลิ่นเหม็น เกสรตัวผู้และ
เกสรตัวเมียในดอกเดียวกันโดยอาศัยตัวง
เป็นตัวช่วยผสมเกสร

หัวบุก นิยมนำมาปรุงอาหารได้หลาย
อย่าง เป็นอาหารควบคุมน้ำหนัก อาหารดูด
สารพิษ ลดไขมันในเลือด ปรุงอาหารรักษา
สุขภาพ ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด

ชิงช้าสะแกราช *Tinospora siamensis*

ไม้เถาเลื้อยพาดพันตามต้นไม้อื่น เถากลม เป็นปุ่มเล็กน้อย ใบกลมโตรูปหัวใจคล้ายใบบอระเพ็ด ดอกเหลืองเป็นช่อเล็ก ๆ ชาวบ้านเรียก**เครือหางหนู** เนื่องจากปลายรากอากาศมีลักษณะคล้ายหางหนู เมื่อหยั่งลงสู่ดินจะทำหน้าที่ดูดน้ำ อาหาร เพื่อส่งไปเลี้ยงลำต้น ผลกลมสุกสีเหลือง

เถา มีรสขมเหมือนบอระเพ็ดนิยมใช้ทำ ยา แก้ไข้ บำรุงหัวใจ ทำให้เจริญอาหาร

ชะเอมป่า

ไม้เถาเนื้อแข็งขนาดกลาง ใบเป็นใบประกอบ
แบบขนนกปลายใบคี่ เถาเป็นปุ่มปม เกาะพันธุ์ไม้
อื่น เนื้อในเถามีสีเหลือง หมอพื้นบ้านเรียกชื่อ
อ้อยสามสวน

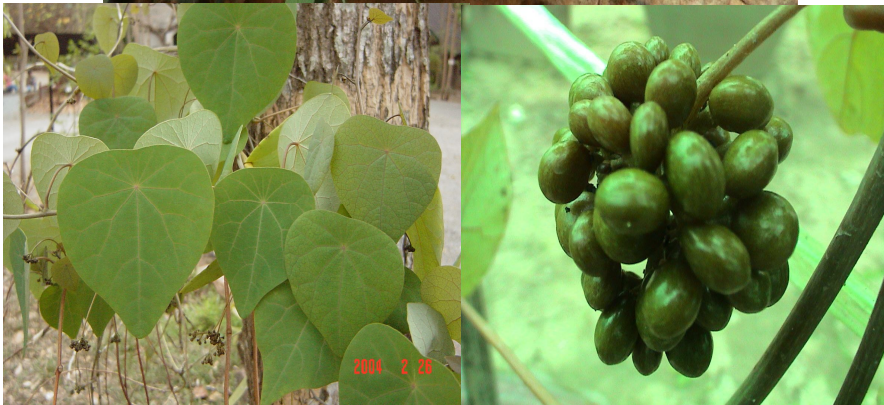
เถา มีรสหวานนิยมนำเถาไปต้มน้ำดื่มเป็นยา
ระบาย สำหรับทารก หรือนำไปดองเหล้ารวมกับ
ยาสมุนไพร เพิ่มรสหวาน ช่วยให้ชุ่มคอ

กระท่อมเลือด *Stephania venosa*

ไม้เถาขนาดกลาง มีหัวอยู่เหนือพื้นดิน ใบรูปหัวใจคล้ายใบบอระเพ็ด เมื่อเด็ดก้านใบจะมีน้ำยางสีแดง ชาวบ้านมักเรียกบอระเพ็ดยางแดงหรือกลิ้งกลางดง

หัว นำไปฝานเป็นแผ่นบาง ๆ ตากแดดให้แห้งบดเป็นผงผสมน้ำผึ้งปั้นเป็นลูกกลอน รักษาโรคเบาหวาน โรคโลหิตจาง

การแพร่กระจายพันธุ์

กล้วยไม้ หลายหลากชนิด ที่กระจายพันธุ์อยู่ทั่ว ๆ
ป่าเกิดจากเมล็ดของต้นแม่ที่แก่จัดปลิวกระจายไป
ตามทิศทางต่าง ๆ ไปเกาะตามต้นไม้ กิ่งไม้ ที่มีเปลือก
ขรุขระ เมื่อมีสภาพความชื้น อุณหภูมิ และอากาศที่
เหมาะสม จะทำให้เมล็ดของกล้วยไม้สามารถ
เจริญเติบโตเป็นต้นต่อไป

“ลูกไม้ไกล์ต้น”

กระบก *Irvingia Malayana*

ไม้ต้นเนื้อแข็ง ลำต้นเปลาตรง ต้นใหญ่ โคนต้นมักมีพูพอนเพื่อช่วยพยุงลำต้นให้แข็งแรง ผลทรงกลม ผลสุกมีเนื้อหุ้มเมล็ดรับประทานได้ เนื้อในเมล็ดเป็นน้ำมันเป็นอาหารของสัตว์กัดแทะจำพวกกระรอก กระแต

เนื้อไม้ เผาเป็นถ่านจะให้ความร้อนสูง เหมาะสำหรับใช้ในงานตีเหล็ก

กระไดลิง *Bauhinia scandens*

ไม้เถาเนื้อแข็ง เถามักบิดงอหยุกไปหยุกมาอย่าง
เป็นระเบียบ ใบคล้ายผีเสื้อ สีเขียวเป็นมัน ดอก
ออกเป็นช่อ สีเหลืองอ่อน ผลแบน มีหนึ่งเมล็ด

เถา นำไปฝานบาง ๆ ตากแดดแล้วแช่น้ำทำเป็น
ยาทาแก้หมัด เห็บ ไร สำหรับ วัว ควาย หรือทำ
เป็นยาฉีดป้องกันแมลงศัตรูพืช

“คอนโดกลางไฟร”

ชั้นรง เป็นแมลงจำพวกเดียวกับผึ้งแต่ตัวเล็กกว่า ไม่มีเหล็กในเหมือนผึ้ง บางชนิดทำรังอยู่ตามต้นไม้ที่มีโพรง ปากทางออกจะเอียงอย่างไม่เห็นยว ๆ มาทำเป็นปลอกเหมือนท่อยื่นออกมา และบางชนิดทำรังตามพื้นดิน เรียกชื่อต่างกันไป เช่น **ขี้สูตร** ชั้นรง หากินน้ำหวานจากเกสรดอกไม้

ชั้นรง จึงเป็นแมลงที่ช่วยในการผสมเกสรดอกไม้ชนิดหนึ่ง

ชะงดเขา,กลัก *Aglaonema nitidum*

พืชจำพวกบอนชนิดหนึ่ง พบทั่วไปในป่าดิบแล้ง
ลำต้นตรง สีเขียวคล้ำ ใบ เดี่ยวสีเขียวเข้มเป็นมัน
ดอกเป็นช่อสีเหลืองอ่อนออกที่ปลายยอด ผลกลมรี
สีเขียวเมื่อสุกสีแดง

ลำต้น ใช้เป็นอาหารได้แต่ต้องทำให้สุกเสียก่อน
หรือเผาไฟ แล้วลอกเปลือกผิวนอกทิ้งเสีย

ถลกบาตร *Tetrastigma campylocarpum*

ไม้เถาอวนน้ำขนาดกลาง เมื่ออ่อนเถาสีเขียว มีจุด
ประสีน้ำตาลรอบเถา เถามีมือสำหรับยึดเกาะคล้าย
เถาตำลึง ใบ ประกอบแบบนิ้วมือ ออกระหว่างข้อ
ใบย่อย 3-5 ใบ ขอบใบหยักจักรฟันเลื่อย ดอก เป็น
ช่อกระจุกออกตามก้านใบ สีเหลืองอ่อน ผล ทรง
กลมสีเขียว เมื่อสุกสีเหลือง

เถา ต้มน้ำดื่มแก้ปวดท้องเนื่องจากประจำเดือนมา
ไม่ปกติ น้ำจากเถา ดื่มกินได้ ผล เป็นอาหาร
สัตว์ป่า

มะขามป้อม *Phyllanthus emblica*

ไม้ต้นขนาดกลางสูง เปลือกนอกสีเขียวอมเทา
ลอกออกเป็นแผ่น เนื้อไม้ สีแดงอมน้ำตาล ใบ
เดี่ยวขนาดเล็กคล้ายใบยมมะขาม ก้านสั้น ออก
เรียงชิดกัน กิ่งก้านเรียวยาว ดอก เล็กสีขาวนวล
ออกตามง่ามใบ กลิ่นหอมเหมือนผิวมะนาว ผล
กลมฉ่ำน้ำ สีเหลืองอมเขียวเล็กน้อย

ใบ ต้มอาบลดไข้ **ดอก** ระบายท้อง **ผลอ่อน** กัด
เสมหะในลำคอ **ผลแก่** แก้อาหาร ทำให้ชุ่มคอ **เปลือก**
ต้น สมานแผล **ราก** ต้มน้ำดื่มแก้ไข้

ช่อยหนาม,ช่อยหยอง *Streblus ilicifolius*

ไม้ต้นขนาดกลาง สูงประมาณ 2 - 4 ม. ใบเหมือนใบช่อย แต่ขอบใบมีหนามแหลมคมทั้งต้นและใบ เกิดตามป่าเขา และป่าเบญจพรรณ

ราก, เนื้อไม้ ขับปัสสาวะ แก้กระษัยไตพิการ ใบ ตำกับข้าวสารคั้นเอาน้ำดื่มทำให้อาเจียน ถอนพิษยาเบื่อเมาหรืออาการแสดง

มะค่าแต้,มะค่าหนาม *Sindora siamensis*

ไม้ต้นขนาดกลางถึงใหญ่ ใบ ประกอบแบบ
ขนนกปลายคู่ ใบย่อยจำนวน 3-4 คู่ โคนใบ
มน ปลายใบหยักเว้า แผ่นใบหนา คล้าย
แผ่นหนัง ปลายฝักแหลมสั้น ตามก้านช่อ
ดอกมีขนสีน้ำตาลปกคลุม ช่อแตกต่าง
ระหว่างมะค่าแต้กับมะค่าหนามคือเปลือก
ฝักมีหนามและไม่มีหนาม

เมล็ดอ่อน รับประทานได้ **เมล็ดแก่** มาคั่ว
ให้สุกแล้วแช่น้ำเอาเปลือกออก นำมาใส่แกง
ขี้เหล็กแทนหนังหมู

สาบใบเล็ก *Dillenia ovata*

ไม้ต้น ขนาดกลาง เปลือกนอกสีน้ำตาลอ่อนล่อนออกเป็นแผ่น ๆ เปลือกในสีน้ำตาลแดง ใบ เดี่ยวเวียนสลับที่ปลายกิ่งรูปไข่กลับ ดอก มีขนาดใหญ่ออกเดี่ยว ๆ ตามปลายกิ่ง ผล แบบสดกลมอ้วนน้ำ ขนาดโต ผลแก่ สีเหลือง มี 6 - 7 ช่อง แต่ละช่องมีเมล็ด 1 เมล็ด เนื้อผล หนาสีเหลือง ภายในผลเป็นเนื้อเยื่อหุ้มเมล็ด

ต้น ต้มน้ำดื่มเป็นยาฟาดสมาน และแก้ท้องเสีย **ผล** มีรสเปรี้ยวใช้ปรุงรส

หวายขม *Calamus siamensis*

ไม้เลื้อยพันต้นไม้อื่น ยาว 8 - 10 เมตร มีกาบสีเขียว เคลือบด้วยไขสีขาวบางห่อหุ้มลำต้น บริเวณยอดจะเห็น เป็นมือยาว 1 - 2 ม. ออกตรงข้ามของทางใบเป็นหนาม เพื่อเกาะพันต้นไม้อื่น ใบ เป็นใบประกอบมีใบย่อยเรียง สลับตามทางใบ ข้างละ 2- 3 ใบ ตามทางใบมีหนาม แหลม ขอบใบย่อยมีหนามเล็ก ๆ ปลายใบแหลม

ยอดอ่อน นำไปปรุงอาหารได้ **เถา** นำไปทำเฟอร์นิเจอร์ **ผลสุก** รับประทานได้

ตะแบกกราย *Terminalia pierrei*

ไม้ต้นขนาดกลาง เปลือกนอกสีน้ำตาล เปลือกในมี รอยหรือแฉ่งที่เกิดจากการหลุดร่วงของเปลือก เปลือก ในสีน้ำตาลอมเหลือง ใบเดี่ยวเรียงสลับหรือเกือบตรง ข้าม ดอกแบบช่อเชิงลด เป็นช่อเดี่ยวที่แตกจากง่าม ใบและที่ปลายกิ่ง ดอกที่อยู่ปลายช่อเป็นดอกเพศผู้ ส่วนตอนล่างเป็นดอกสมบูรณ์เพศ ดอกสีน้ำตาลอม เหลือง ผลมี 5 ครีบ ปกคลุมด้วยขนละเอียดสีน้ำตาล หนาแน่น

เนื้อใน ใช้ทำด้ามเครื่องมือกสิกรรม หรือใช้ในงาน ก่อสร้างได้หลายชนิด

“นักบุญแห่งป่า นักฆ่าแห่งพงไพร”

ไทร ผลเป็นอาหารของสัตว์ต่าง ๆ เมื่อสัตว์กินแล้วไป
แล้วไปถ่ายมูลไว้ตามคาบของต้นไม้ต่าง ๆ ไทรจะ
เจริญเติบโตมีรากยึดเกาะและเกี่ยวพันต้นไม้แน่น จน
ต้นไม้ที่ถูกพันไม่สามารถลำเลียงน้ำและอาหารได้ก็จะ
ตายไปในที่สุด รากของไทรมีขนาดใหญ่ขึ้นจน
กลายเป็นลำต้นแทนที่ต้นเดิม

เมื่อไทรโตขึ้นจะมีผล ซึ่งเป็นอาหารของสัตว์ที่กิน
ลูกไม้เป็นอาหารต่อไป

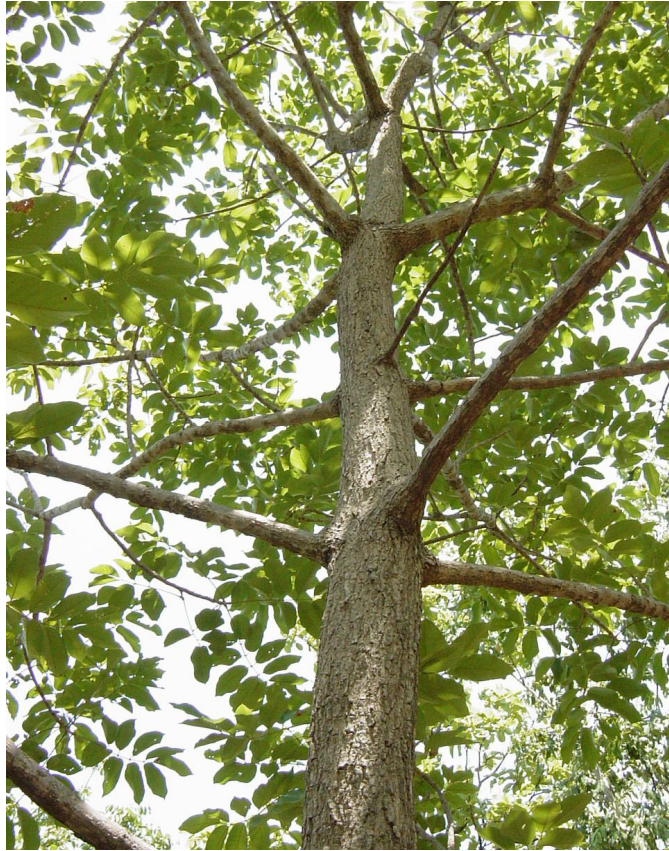

สกุลนี้ *Terminalia calamansanai*

ไม้ต้น สูง 8 - 30 ม. กิ่งอ่อนมีขน ใบเดี่ยวเรียงสลับ
ใบรูปหอกกลับ หรือรูปวงรี กว้าง 3 - 8 ซม. ดอก ช่อ
กระจะเชิงลด ออกที่ปลายกิ่ง ดอกย่อยจำนวนมาก
ไม่มีกลีบดอก กลีบเลี้ยงสีเขียวแกมเหลือง ผลแห้งสี
น้ำตาล มี 2 ปีก ไม้แตก มีเมล็ดเดียว

เปลือกต้น ต้มดื่มแก้ไข้ในทางเดินปัสสาวะ
บำรุงหัวใจ

มะกอกเกลื้อน *Canarium subulatum*

ไม้ต้น ขนาดกลาง เปลือกสีน้ำตาลมียางขาว ใบประกอบ ใบย่อยโตมี 2 - 5 คู่ รูปหอกปลายแหลม โคนเบี้ยว มีติ่งหู หลังใบมีขนเล็กน้อย ดอกช่อออกตามง่ามใบ ผลรูปไข่ ยาว 3 - 4 ซม. หนึ่งผลมี 3-4 เมล็ด

ผล แก่เฝื่อน ขั้วเสมหะ **แก่น** แก่โลหิตระดูพิการ แก้ประดง **ยาง** ทาแก้เม็ดผื่นคัน เป็นเครื่องหอม **เมล็ด** รับประทานได้

“ไม้สีฟัน”

คนทา *Harrisonia perforata*

ไม้พุ่มขนาดกลาง ลำต้นสีเทา มีหนามยาวตามลำต้น กิ่ง ก้าน ใบ ประกอบแบบขนนก ใบย่อยรูปไข่ ใบอ่อนสีแดง ดอกสีขาว ผลกลม

ราก แก้ไข้ ทั้งต้น แก้อ่อนในกระหายน้ำ แก้บิด แก้ท้องเสีย **กิ่งก้าน** นำมาทำแปรงสีฟัน ช่วยให้เหงือกและฟันแข็งแรง

มะค่าโมง *Afzelia xylocapa*

ไม้ต้นขนาดใหญ่ ใบรูปไข่มน เหมือนมะค่า
แต่ ดอก ออกเป็นช่อสีขาว ผลเป็นฝักแบน
ใหญ่ เมล็ด กลมโตสีดำ มีเหงือกสีแสด
เหลือง เนื้อไม้เป็นลายสวยงาม

ปุ่ม ต้มรับประทานฆ่าพยาธิในท้อง แก้
โรคผิวหนัง ต้มรมให้หัวริดสีดวงทวารฝ่อ
แห้ง

นมตำเลีย *Hoya ovalifolia*

ไม้เถาเลื้อยเกาะอยู่ตามต้นไม้อื่น ใบเดี่ยว ออกเป็นคู่ๆหนาเรียบมัน มีทั้งทรงกลม รูปหัวใจปลายเว้า มียางสีขาว ดอกช่อพวงกลม เป็นระเบียบ สีขาวแกมชมพู ออกตามง่ามใบ ฝักกลมเล็กยาวราว 3 นิ้ว มีขนปกคลุม

ทั้งเถา ขั้วโลหิตระดู ตำพอกฝี แก้อักเสบ ฟกบวม และปลูกเป็นไม้ประดับ

นมพิจิตร *Hoya parasitica*

ไม้เถา ลำต้นขนาดเล็ก มีขนนุ่มปกคลุม มือเกาะ แยกแขนง ใบเดี่ยวทรงกลมจุกและเว้าลึก รูปนิ้วมือ มีขนทั้งใบ ออกสลับกัน ดอกตัวผู้ออกเป็นช่อ ดอกเล็ก สีขาว ดอกตัวเมียเป็นดอกเดี่ยว ออกตามง่ามใบ ผลกลมเล็กยาว หัวท้ายแหลม คงอเหมือนงู สีเขียวอมดำ ลายทางขาว แก่จัดสีส้ม

เถา บำรุงน้ำนม แก้วร้อนในกระหายน้ำ **ผล** ขับพยาธิ แก่ท่อน้ำดีอุดตัน **เมล็ด** แก้ไข้ แก้วร้อนใน

แสงพัน *Bauhinia binata*

ไม้เถาขนาดใหญ่ ลักษณะเถาหักไปมาคล้าย
เถากะไฉลิง เปลือกสีเทา ใบแตก กลางลึกรูป
ปีกผีเสื้อ คล้ายใบชงโคปลายแหลม สีเขียวทึบ
แผ่นใบมีขนปกคลุมทั้งสองด้าน เนื้อในเถาสี
เหลืองอ่อน มีวงสีน้ำตาลเป็นชั้น ๆ

เถา ขั้วโลहितระดู บำรุงโลหิต แก่น้ำเหลืองเสีย
ผื่นคันตามผิวหนัง

เถาคูย *Willughbeia edulis*

ไม้เถา มีกิ่งก้านสาขามาก มียางสีขาว ใบเดี่ยว
รูปขอบขนาน หรือไข่กลับปลายแหลม เนื้อบาง
คล้ายกระดาษ ผิวเรียบเป็นมัน ดอกช่อเล็ก
เป็นหลอดสีเหลืองหอม ออกเป็นช่อสั้น ๆ ผล
กลมหรือรี ขนาดลูกหมาก เมื่อสุกสีเหลืองส้ม

เปลือกต้น ต้มดื่มแก้ปวดศีรษะ **ยาง** แก้เท้า
เป็นหนอง **ผลดิบ** ย่างไฟบดทาแผล **ผลสุก**
รับประทานได้ มีรสเปรี้ยว

โมกเครือ *Aganosma marginata*

ไม้เถาขนาดเล็ก เลื้อยพาดพันไปตามต้นไม้ใหญ่ หรือตามพื้นดิน เถากลมสีแดง ใบเดี่ยวรูปหอก ปลายแหลมสีเขียวมัน ดอกเหมือนดอกโมกบ้าน สีขาว ฝักกลมเล็กยาว ออกเป็นคู่ เมื่อแก่แตกออก เมล็ดมีขนสีขาวฟูปลิวไปตามลม

ราก แก้ประดง แก้ลมพิษ แก้ตับไตพิการ บำรุงกำลัง ขับโลหิตระดู ขับปัสสาวะ **ยอดอ่อน** มีรสฝาด นำมาทำผักจิ้มกับน้ำพริก แจ่ว

รางแดง *Ventilago denticulata*

ไม้เถาขนาดใหญ่ เถากกลม เถาอ่อนสีเขียว
เป็นเหลี่ยมมีสัน เถาแก่กลม ผิวแตกเป็นทาง
มองเห็นรอยแตกเป็นสีแดงสด ใบเดี่ยว รูป
ไข่ ปลายแหลม คล้ายใบเล็บมือนาง สีเขียว

เถา ต้มหรือปิ้งไฟให้กรอบขงดื่มแก้เส้นเอ็น
ตึง แก้กระษัย ขับปัสสาวะ

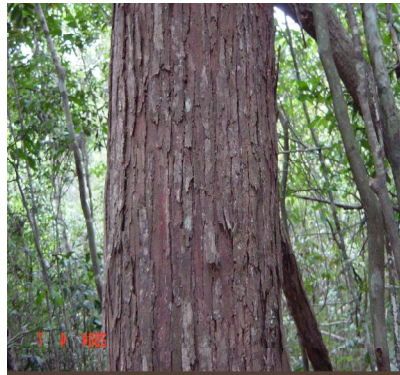

ตะเคียนหิน *Hopea ferrea*

ไม้ต้นขนาดใหญ่ ลำต้นเปลาตรง เปลือกต้นมักแตกเป็นร่องตามทางยาวลำต้น ใบอ่อนที่ผลิใหม่เป็นสีแดงอ่อน โคนใบไม่เว้า ปลายทู่ ดอกช่อเล็กสีขาวอมเหลือง ผลรูปขอบขนานเล็กยาว มีปีกรูปไข่กลับ 2 ใบ น้ำยางมีกลิ่นหอม

เนื้อไม้ แข็งสีดำใช้ทำเสา ชี้อ ตงและงานก่อสร้างที่รับน้ำหนักมาก **ดอก** เข้ายาเกสร ร้อยแปด **เปลือกต้น** ต้มชะล้างบาดแผล ผสมเกลืออมป้องกันฟันหลุด

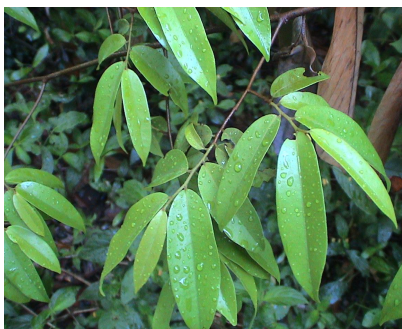

น้ำเต้าน้อย *Cyathostemma micranthum*

ไม้เถาเนื้อแข็งเลื้อยพาดต้นไม้อื่นเปลือกสีน้ำตาลดำ ใบเดี่ยวรูปหอกปลายแหลม ดอกออกเป็นกระจุกสีน้ำตาลแกมเหลือง ผล เป็นผลกลุ่ม กลมรี เมื่อแก่สีเหลือง หมอพื้นบ้านเรียกชื่อ “กำลังทรัพย์” รากมีกลิ่นหอมนิยมนำไปดองเหล้าร่วมกับสมุนไพรอื่น

เนื้อไม้ ราก บำรุงโลหิต บำรุงเส้นเอ็น แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย บำรุงกำลัง

เขलग *Dialium cochinchinense*

ไม้ต้น สูง 15 - 25 ม. ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ผิวใบเรียบหรือมีขนแต่ร่วงง่าย ดอกช่อแยกแขนง ออกที่ซอกใบและปลายกิ่ง ดอกย่อยจำนวนมาก ดอกสีขาวครีม ไม่มีกลีบดอก มีใบประดับ ผลเป็นฝักรูปไข่ มีขนละเอียดหรือขนแบบกำมะหยี่ เมื่อสุกสีดำ มีเมล็ดเดียว รับประทานได้

ยอดอ่อน ต้มผสมไก่หรือหมูกินเป็นยาระบาย **เหื่อไม้** ใช้ทำเชือก **เปลือกไม้** ให้สารสีดำ **ผลสุก** รับประทานได้

โลด *Aporosa villosa*

ไม้ต้นกิ่งไม้พุ่ม ตามยอดและกิ่งอ่อนมีขน
สีน้ำตาลแกมเหลือง เปลือกหนาแตกเป็น
ร่องลึกตามยาว ใบรูปไข่ปลายแหลม ขอบ
เรียบเป็นคลื่นเล็กน้อย เส้นใบมีขน ท้องใบ
มีขนสีน้ำตาลเหลือง ดอกสั้น ๆ เป็นช่อติด
อยู่ตามง่ามใบ ผลรูปไข่ปลายแหลมสอง
แฉก สีส้ม มีขนสีน้ำตาลเหลืองหนาแน่น

เปลือกต้น ขับโลหิตระดู ขับลมในลำไส้
แก้จุกเสียด ให้สีย้อมสีแดง

แนวเชื่อมต่อระหว่างป่า ECOTONE

แนวเชื่อมต่อระหว่างป่า คือพื้นที่ที่ปรากฏการเกิดขึ้นร่วมกันของหมู่ไม้ จากสังคมพืชที่มีความแตกต่างกันเป็นแถบหรือแนวกว้าง หรือแนวแคบ ๆ หรือบางครั้งอาจมองเห็นได้ไม่ชัดเจน ลักษณะของ ECOTONE เป็นพื้นที่ ที่ไม้ของทั้งสองคมมีการขึ้นร่วมกัน เจริญเติบโตของไม้จากป่าดิบแล้ง เช่น หนามคนทา ขิงขี้ หมีเหม็น หรือพลับพลา เป็นไม้รุ่นแรกก่อนที่ไม้เด่นของป่าดิบแล้งจะเข้ามาเจริญเติบโต กับไม้จากป่าเต็งรัง เช่น แดง กระโดน ประดู่ สภาพดินในพื้นที่แนวเชื่อมต่อระหว่างป่านี้อาจเป็นได้ทั้งดินที่มีลักษณะเดียวกับดินในป่าเต็งรังหรือป่าดิบแล้ง